ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 112 (8.847) ◆ 1996 йил ◆ 20 сентябрь, жума ◆ Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Бухоро вилояти деҳқонлари уруғлик пахта тайёрлаш режасини адо этдилар.

❑ Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси навбатдаги сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис VI сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.

❑ Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитасида Германиянинг Халқаро тараққиёт фонди билан Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Давлатлараро кенгашининг Ижроия қўмитаси томонидан ташкил этилган, Марказий Осиёда минтақавий интеграция масалаларига бағишланган халқаро семинар бўлиб ўтди.

❑ Бугун Тошкентда Ўзбекистон Республикасининг солиқ қонунчилигига бағишланган республика семинари очилди.

❑ Жаҳон банкининг Оролбўйи минтақасига дастлабки инсонпарварлик ёрдами — 14 автомашинадан иборат «Тез тиббий ёрдам» карвони келди. Қарийб 140 минг АҚШ долларига сотиб олинган ва зарур тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган бу «Тез ёрдам» автомашиналари энг олис овуллардаги шифохоналар ихтиёрига юборилди.

❑ Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда СПИДнинг олдини олиш ва унга қарши кураш республика маркази Халқ таълими вазирлиги мутахассислари учун Тошкентда асримизнинг бу энг оғир хасталигининг олдини олишга бағишланган илмий анжуман ўтказдилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Россия Президенти Борис Ельцин давлат раҳбари ваколатларини, шу жумладан «ядро тугмачаси» назоратини вақтинча Бош вазир Виктор Черномирдинга топшириш тўғрисидаги фармонини имзолади. Ушбу фармон Борис Ельциннинг юрагини операция қилиш арафасида кучга киради.

❑ 22 сентябрда Арманистонда президент сайловлари бўлиб ўтади. Асосий кураш ҳозирги давлат раҳбари Левон Тер-Петросян ва 5 та мухолифатчи партия номзоди, собиқ Бош вазир Вазген Манукян ўртасида бўлиши кутилмоқда.

❑ Тожикистон маъмурлари ва мухолифатчи қуролли бўлинмалар командирлари ўртасида бўлиб ўтган музокараларда Қоратагин воҳасида ўт очишни тўхтатишга келишилди.

❑ Россия Хавфсизлик кенгашининг котиби Александр Лебедь эртага — 21 сентябрда федерал қўшинларни Чеченистондан олиб чиқиб кетиш давом эттирилишини маълум қилди.

❑ Бугунги кунда Россияда ходимларга тўланмаган иш ҳақи бўйича қарз 36 триллион рублга етди. Пенсионерлар ҳам июль ва август ойларидаги пенсияларини ҳалигача ололмаяптилар. Мамлакатда ана шу икки ой учун пенсиялар бўйича қарз 7 триллион рублни ташкил этади.

❑ Ереван яқинида Арманистон ва Россия қуролли кучларининг биргаликдаги машқлари бошланди. Уларга 4 минг лашкар ва кўплаб ҳарбий техника жалб этилган.

❑ Кеча АҚШнинг кўп марта фойдаланиладиган «Атлантис» кемаси Россиянинг «Мир» орбитал станцияси билан туташтирилди. Бу ерда беш кун давомида 9 нафар, шу жумладан 7 нафар америкалик космонавтдан иборат АҚШ — Россия экипажи турли тадқиқотларни амалга оширади. 26 сентябрь куни эса космосда бўлиш бўйича янги жаҳон рекорди (188 кун) ўрнатган 53 ёшли АҚШ астронавти Шеннон Люсид хоним ватандошлари билан Ерга қайтиб тушиши керак.

ХОРИЖДА

❑ АҚШ Президенти Билл Клинтон 24 сентябрь куни Нью-Йоркка келиб, БМТ Бош Ассамблеясининг 51-сессиясида нутқ сўзлайди ва шундан сўнг жаҳондаги давлат раҳбарлари орасида биринчи бўлиб Ядро синовларини тўла-тўкис ман этиш тўғрисидаги шартномани имзолайди.

❑ Бўлиб ўтган сайловлар натижасида Босния мусулмонларининг етакчиси Алия Избетгович Босния ва Герцеговина Раёсатининг Раиси этиб сайланди.

❑ Ливан жанубида икки нафар Исроил аскари ўлдирилиши муносабати билан бу ердаги вазият яна кескинлашиб кетди. Исроил бу ердаги «Хасбуллох» жангарлари истеҳкомларига ҳаводан зарба берди.

❑ Россия Давлат думаси раиси Геннадий Селезневнинг Пекинда Парламентлараро Иттифоқнинг 96-конференцияси доирасида Европа Иттифоқи Парламент Ассамблеясининг раиси Лени Фишер билан учрашувида Европа Иттифоқининг Парламент Ассамблеяси чечен муаммоси билан фақатгина инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш маъносида шуғулланишига келишиб олинди. Маълумки, Европа Иттифоқининг Парламент Ассамблеяси ўз мажлисига чечен мухолифатчилари раҳбарлари ва Россия вакилларини таклиф этганлиги учун Европа Иттифоқи билан Россия ўртасида кескин вазият юзага келган эди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○

ИСЛОҲОТЛАР ХАЛҚ МАНФААТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

НАМАНГАН, 18 сентябрь. ЎзА махсус мухбири Аҳмад ХЎЖА хабар қилади.

Президент Ислом Каримов кеча ўзининг Фарғона водийси бўйлаб сафарини давом эттириб, Андижон вилояти Олтинкўл туманидаги «Намуна» жамоа хўжалиги пахта далаларида бўлди. Хўжаликнинг Асалхон Расулова ва Сиёсатхон Абдуллаева бошлиқ бригадаларида плёнка остига ва очиқ майдонларга экилган ғўзаларни кўздан кечирди. Пахтачиликдаги янги усулнинг афзалликлари ва ҳал этилиши лозим бўлган жиҳатлари хусусида деҳқонлар билан батафсил суҳбатлашди. Шунингдек, Шаҳрихон тумани Тошмуҳаммад Саримсоқов номидаги жамоа хўжалигига борди. Шу тумандаги «Олтин водий» жамоа хўжалиги дончилик бригадаси бошлиғи, «Ўзбекистон Қаҳрамони» Содиқжон Абдурасулов билан Андижонда ғалла уруғчилиги мактабини яратиш борасида фикрлашди. Андижон шаҳридаги «Наврўз» стадионини бориб кўрди. Футбол майдонини замонавий талаблар даражасида таъмирлаш юзасидан тавсиялар берди.

Ислом Каримовнинг Наманган вилоятига сафари эса Норин туманидан бошланди. Президент Норинкапа қишлоғидаги хўжалик моллари магазинини кўздан кечирар экан, бу ердаги савдо хизмати паст даражада экани, товарлар ассортименти камлигига эътиборни қаратди. Қишлоқ аҳли турмуш даражасини яхшилаш, бу борада амалга оширилиши лозим бўлган ишлар хусусида суҳбатлашди. Мутасадди раҳбарларга аниқ топшириқлар берди.

Мамлакатимиз раҳбари Учқўрғон туманидаги «Яшиқобод» ҳамда «Қўчқорота» жамоа хўжаликларида пахтачиликни ривожлантириш, аҳоли маданий-маиший шароитини яхшилаш, одамларни иш билан банд этиш муаммолари қандай ҳал этилаётгани билан қизиқди.

Президент эллик гектар майдонни эгаллаган Наманган — Учқўрғон сув тиндириш иншоотини бориб кўрди. Бу иншоот Наманган шаҳри, Уйчи, Чортоқ, Тўрақўрғон, Наманган туманлари аҳолисини тоза ичимлик сув билан таъминлашни яхшилашга хизмат қилади.

Ислом Каримов Наманган шаҳридаги «Аснам текстил» ўзбек-турк қўшма корхонаси фаолияти билан танишди, мазкур ипйигирув фабрикасининг раҳбар ва муҳандислари билан суҳбатлашди. «Авон» қўшма корхонасида тайёрланган велосипедларни кўздан кечирди.

Мингбулоқ нефть кони иқтисодий мустақиллигимизни таъминлашда муҳим аҳамиятга эга. Ислом Каримов бу ерда пармалаш ишлари қандай бораётгани билан танишди. Ишни Ўзбекистоннинг бугунги эҳтиёжи ва келажак истиқболларини кўзда тутувчи аниқ дастурлар асосида ташкил этиш зарурлигини таъкидлади.

Наманган шаҳридаги «Дўстлик» теннис мажмуини шу соҳа мутахассислари маслаҳатлари асосида янада такомиллаштириш зарурлигига эътиборни қаратди.

Президент Ислом Каримовнинг Андижон ва Наманган вилоятларига сафари давомида мамлакатимизда амалга оширилаётган барча ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар инсон учун, халқимизга муносиб турмуш шароити яратиб бериш учун ўтказилаётгани қайта-қайта таъкидланди. Мулоқотлар чоғида бу йўлни халқимиз қизғин қўллаб қувватлаётгани намоён бўлди.

Ислом Каримовнинг Наманган вилоятига сафари чоғида унга республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Наманган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев ҳамрохлик қилди.

Шу куни Президент Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди. Давлатимиз раҳбарини республика Бош вазири Ў. Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

УЧ КУННИНГ МУҲИМ БИР ҲАҚИҚАТИ

Воқеадан хабардор кўпчилик сарлавҳадан гап нима ҳақида кетаётганини пайқаб олиши қийин эмас. Шундай бўлса-да, яна бир бор эслатмоқчимиз: мамлакатимиз пойтахти Тошкентда 11-13 сентябрь кунлари Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХҲТ)нинг «Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар» мавзуидаги халқаро кенгаш-семинари бўлиб ўтди. Унда Америка, Европа ва Марказий Осиёдаги ўндан ортиқ мамлакатлар делегациялари, БМТ, ЕХҲТ, Жаҳон банки, Европа тикланиш ва тараққиёт банки ҳамда «Хюмен райтс вотч», «Эмнисти интернейшнл» каби давлатга қарашли бўлмаган ва жамоат ташкилотлари вакиллари, хорижий ҳамда маҳаллий журналистлар иштирок этишди. Анжуман ЕХҲТнинг демократик муассасалар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ҳамда Ўзбекистон ҳукумати ташаббуси билан ўтказилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Ўзбекистон 1992 йил январь ойида ЕХҲТга аъзо бўлганидан буён мазкур нуфузли ташкилот билан яқин ҳамкорлик қилиб келмоқда. Шу пайтгача Тошкентда ЕХҲТнинг бир қанча анжуманлари ўтказилди. Бир йил муқаддам Будапештда бўлиб ўтган йиғилишда мамлакатимиз делегацияси қатнашиб, барқарорлик ва тинчликка қаратилган бир қанча муаммоларни кўтариб чиқди.

Бинобарин, мазкур кенгаш-семинарни Ўзбекистонда ўтказилишининг ҳам ўз сабаблари бор. Негаки, мамлакатимиз 1993 йилда инсон ҳуқуқлари бўйича жаҳон конференциясида тасдиқланган тамойилларга содиқ эканлигини намойиш этиб келмоқда. Шу билан бирга, Ўзбекистонда фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя қилишга қаратилган қонуний асослар ҳамда ҳуқуқий муассасалар яратилган. Мустақиллигимизнинг дастлабки беш йилидаёқ фуқароларнинг у ёки бу ҳуқуқларини акс эттирувчи 300 дан кўпроқ Қонун ва Олий Мажлиснинг Қонунга тенглаштирилган қарорлари қабул қилинганлиги бунинг ёрқин исботидир.

Президентимизнинг кенгаш-семинар иштирокчиларига қилган мурожаатида қайд этилганидек, Ўзбекистон ўз мустақиллиги ва суверенитетига қатъий амал қилган ҳолда, халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида халқаро алоқаларни фаол ривожлантирмоқда ҳамда улкан интеграциялашув жараёнига дадиллик билан кириб бормоқда.

Бунда Ўзбекистоннинг ҳуқуқий-демократик давлат барпо этиш, бозор муносабатларига ўтишнинг беш тамойилига асосланган ўзига хос ва ўзига мос эволюцион йўли ижобий роль ўйнамоқда.

Иштирокчиларнинг эътирофларича, анжуман Президентнинг Олий Мажлис сессиясида баён қилинган, ижтимоий-сиёсий ҳаётни демократиялашга қаратилган дастурини амалга ошириш юзасидан жиддий қадам бўлди.

Шу маънода Белгия Халқаро муносабатлар қироллик институти профессори Р. Якимчук билдирган фикрлар эътиборга лойиқдир:

«Семинар муваффақиятли ўтди. Президент Каримов тажрибасини кенг ёйиш учун барча асослар мавжуд. Танлаган йўлингиз тўғри эканлигига тўлиқ ишонч ҳосил қилдим. Ҳаётнинг барча қатламларини босқичма-босқич ислоҳ қилишнинг, айниқса, бошқа МДҲ мамлакатларига нисбатан реал афзалликларига амин бўлдим. Бу жараённи сунъий тезлаштириш мумкин эмас. Бундай қилиш нафақат нотабиий, балки энг ёмон салбий оқибатларга олиб келиши мумкин».

Анжуманда кенг маънода инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар ташкил этиш — Марказий Осиё давлатларининг инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалари фаолиятини такомиллаштиришда уларнинг ЕХҲТга аъзо бошқа мамлакатларнинг шу хил муассасалари билан ҳамкорлигини йўлга қўйиш ҳақида гап борди. Ва шу нарса алоҳида таъкидландики, ҳар бир халқ, ҳар бир давлат ўтмиши, миллий анъаналари, асрлар давомида тўплаган тажрибаси, ўз тараққиёт йўлига эга. Ҳар бир давлат демократия қурилишида ўз миллий нуқтаи назаридан келиб чиқади. Такрор бўлса ҳам айтиш жоизки, бу мезон тараққиётимиз туб асослари, тамойилларидан бири. Бинобарин, шундай фикрни ЕХҲТ бўлими ходими, семинар иштирокчиси П. Щеки лафзидан эшитиш янада мароқли:

— Тошкент семинаридан ўзим учун кўп нарса олдим, — деди венгриялик таниқли мутахассис. — Менда истиқбол йўлини тўғри танлаганингизга заррача шубҳа йўқ. Инсон ҳуқуқлари муаммоси ҳамма жойда бор. Шунинг учун ҳам инсон ҳуқуқлари институтларини жорий этиш шўролар истибдодидан озод бўлган мамлакатларнинг барчаси учун ғоят муҳим. Ўзбекистонда Европа тажрибаси жиддий ўрганилаётганини ҳис этдим. Лекин, менинг назаримда, биз ўзимиз ўрганишимиз лозим бўлган жиҳатлар ҳам анчагина экан.

Дарҳақиқат, Белгия Халқаро муносабатлар қироллик институти директори М. Бокстель таъкидлаганидек, анжуман иштирокчилар учун «Ўзбекистондаги ички сиёсий вазиятни атрофлича билиб олиш имконини берди. Тасаввуримиз янада кенгайди. Шу нарса аниқки, Ўзбекистон раҳбарининг демократик жамият қуришга оид жаҳон тажрибасининг энг яхши жиҳатларини амалда қўллаш ниятида қилаётган ҳаракати самимий. И. Каримов томонидан ғоят ўзига хос йўл танланганини, ҳозирнинг ўзидаёқ салмоқли тажриба орттирилгани яққол кўриниб турибди. Бу тажрибани у жаҳон ҳамжамиятининг манфаатдор вакилларига муваффақият билан сўзлаб бериши мумкин. Институтимиз Президент учун шундай минбар ташкил этишга тайёр».

Эндигина олти ёшга қадам қўйган мустақил мамлакатимиз шаънига билдирилган бундай эътироф ва истаклар, турлича ёндашувлар Ватан истиқлолини азалий қисмат деб билган, шу ниятда ҳалол меҳнат қилаётган ҳар бир фуқаро қалбида ғурур уйғотиши, шубҳасиз. Бу яна шундан далолатки, анжуман турли-туман фикр ва мулоҳазаларга бой бўлди.

Буни қуйидагича изоҳлаш ҳам мумкин: ўзига ишонган одам гап-сўздан чўчимайди. Ўз истиқболига иймон келтирган давлат камчиликларидан кўз юммайди. Шу маънода, туни бошқа, кундузи бошқа олис юртларда туриб, Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини «ҳимоя» қилишга «бел боғлаган» ватандошларимиз, мухолифатлик тожу тахтининг ҳою-ҳавасида юрган биродарларимизнинг ҳам анжуманга таклиф этилганлиги демократик нуқтаи назардан тўғри, ўзбекчасига айтганда, бағрикенглик бўлди. Очиғи, улардан Ўзбекистонда демократик жараёнларни чуқурлаштириш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмини таъминлаш юзасидан биз ўзбекларбоп жўяли фикр ва таклифлар чиқиб қолар, деган умидимиз йўқ эмас эди... Афсуски, бизга аввалдан маълум бир-икки гапларни айтмаганда, аксари ватандошларимиз шахсий тинч-омонлигига кафолат сўрашдан нарига ўтолмадилар. Ўзингники ўзагингни узар, дегани шу экан-да, деб бироз ҳафсаламиз пир бўлди ҳам. Шукрки, мартабали меҳмонларимиз оқ-қорани яхши ажрата олишар экан. «Ахир, анжуманда инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар ташкил этишдек муҳим мавзу ҳақида гап кетяпти. Мен «Ҳа» деса, шахсий муаммосини орага тиқиштиришга уринганлар фикрига қўшилмайман», — деди анжуманда профессор Р. Якимчук.

Аслида шу жавобнинг ўзи етарли. Лекин шахсий ғаразини айтиш баҳона шовшув кўтариш пайидан бўлганларнинг орқасида сояси бор. Бу сояда «мухолифат»лик даъвосини байроқ қилиб, эски замон ҳузур-ҳаловатларини қўмсаётган, бой берилган мартабаю манзиратлар ичини ёндираётганлар соялаб ётибди. Наҳотки, пешонасига «сиёсий мухолифат» деган ёзув ёпиштириб олгани билан одамнинг ичи ҳам ўзгариб қолса?

Эл ичида обрўсини тўкиб бўлган, ҳаётнинг, тарихнинг ўзи рад этган одамлар бир семинар баҳона яна сиёсат отига ўтириб олиб қамчи ўйнатса-я. Одамингни топибсан!

Тўғри, демократик жамият учун сиёсий мухолифат бамисоли тарозининг иккинчи бир палласи каби зарур.

Ҳа, демократиялаш объектив жараён. Бу ислоҳотларнинг босқичма-босқичлиги, кучли ижтимоий муҳофаза, Конституция ва амалдаги қонунлар, ҳамма қабул қилган халқаро нормалар асосида ишлаб чиқилган Ўзбекистоннинг ўз моделига тўла мувофиқ келади.

Президентимиз Олий Мажлиснинг VI сессиясида сўзлаган нутқида алоҳида таъкидлаганидек, «тегишли юридик мақомга ва конституциявий кафолатларга эга бўлган, ўз хатти-ҳаракатида давлат ва ижтимоий тузумнинг барқарор ҳолати учун жавобгар бўлган, ташкилий жиҳатдан шаклланган мухолифатнинг бўлиши — жамият ҳолатининг нормал аҳволини кўрсатади».

Сирасини айтганда, жамиятни демократиялаш ва сиёсий ислоҳотларни эски коммунистик мафкура, чириган тоталитар ўтмиш тартиблари ва сарқитларидан батамом холи, энг муҳими, 90-йиллар бошида «Қайта қуриш» ва «митингбозлик демократияси» тўлқинида мамлакатни бош-бошдоқлик ва биродаркушлик жари ёқасига келтириб қўйганларга мутлақо алоқаси бўлмаган ёш, янгича фикрлайдиган авлод амалга оширади.

Ўтган беш йиллик тарих шуни кўрсатмоқдаки, мустақилликнинг дастлабки пайтларида ҳар бир ўзбек ўчоғига оғзида газ «етказиб» берган, ўзининг чўнтагига эса миллион-миллион давлат маблағини уриб юборган, отдан тушса ҳам эгардан тушгиси келмаётган таниқли «арбоб» тоифасидаги коммунистик ғоянинг айрим ашаддий тарафдорлари бир юмалаб оташин демократ, инсон ҳуқуқлари ва озодлигининг фидойи ҳимоячиларига айланиб олишди. Чопонни тескари кийиб, янги қиёфага кириб олсам, яна узангига оёғим етади, яна халқнинг ризқи, Ўзбекистон насибаси ҳисобига таралла-бедод қилиб яшайман, деб хомтама бўлишмоқда, чамаси.

Бундай кимсаларга айтар сўзимиз тайин: чучварани хом санабсиз! Эски замонга қайтараман десангиз, овора бўласиз. Мустақиллик қадрини англаган ҳар бир фуқаро — ёш ва озод Ўзбекистон фикри ана шундай!

Бундан-да лўндароқ айтадиган бўлсак, Ўзбекистондан ташқарида сохта обрў қидирманг, четдан садақа сўраманг. Асл ўғлонга она халқ, она-заминда орттирилган обрў шараф келтиради. Ватанимга, элу юртимга хизмат қиламан деган мард ўлимни бўйнига олса оладики, мамлакатини ташлаб кетмайди.

Шу ўринда халқимиз танлаб олган буюк янгиланиш йўлида ғов бўлаётган кимсаларга қарата Президентимиз юрак-юракдан айтган сўзларни такрорламоқчимиз: «Ўзбекистоннинг ўз келажагини бунёд этишга халақит берманг!»

Шу билан мақолага нуқта қўйсак ҳам бўларди. Пировардида анжуман бўлиб ўтган уч куннинг муҳим бир хулосасини, муҳим бир ҳақиқатини айтиб ўтиш жоиз деб билдик. Бу ҳақиқатни ҳамкасбимиз, «Файнэншл таймс» газетасининг мухбири С. Гунес изҳор қилди:

«Семинарда иштирок этиш, ўзбекистонлик фуқаролар билан эркин мулоқот қилиш жараёнида шундай қатъий хулосага келдим: Ўзбекистонда давлат ва жамиятни ислоҳ қилиш бўйича босқичма-босқич ва бетакрор демократик ўзгаришлар амалга оширилмоқда!»

(«Халқ сўзи»нинг 19 сентябрь сонидан).

НУФУЗЛИ ФИКР

Тошкентда 11-13 сентябрь кунлари Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти томонидан ўтказилган «Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар» мавзуидаги халқаро кенгаш-семинар халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлди. Унда нуфузли халқаро ташкилотлар билан бир қаторда Америка, Европа ва Марказий Осиёдаги кўпгина мамлакатлар делегациялари ҳам иштирок этдилар.

Инсон ҳуқуқлари бўйича жаҳоннинг энг нуфузли мутахассислари Ўзбекистонда жамиятни демократлаштириш жараёнини ўзлари шундай холис баҳоладилар.

Клавдио КОЛДАРОН, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти делегациясининг аъзоси, Тараққиёт дастури раисининг ўринбосари:

— Ўзбекистонда демократик муассасалар фаолиятининг кучайганлиги ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўлида яна бир олға қадам ҳисобланади.

Ядцек ПОЛИШЕВСКИЙ, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг демократик муассасалар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси директорининг маслаҳатчиси:

— Мен ҳатто ҳукумат сиёсатига танқидий муносабатда бўлганлар ҳам ўз нутқларида мамлакатингиз эришган ютуқларни эътироф этганларидан мамнуният ҳосил қилдим.

П. ШЧЕКИ, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти бўлимининг ходими:

— Ўзбекистонда Европа тажрибасидан фойдаланиш имкониятлари жиддий тарзда ўрганилмоқда. Лекин, менимча, биз, европаликлар ҳам сизнинг мамлакатингиздан кўпгина фойдали нарсаларни ўрганишимиз мумкин.

Р. ЯКИМЧУК, Халқаро муносабатлар қироллик институтининг профессори (Бельгия):

— Бу ерда мен турмушнинг ҳамма томонларини босқичма-босқич ислоҳ қилишнинг реал афзалликларининг (айниқса Ҳамдўстлик мамлакатлари билан таққослаганда) гувоҳи бўлдим. Менда Президент Ислом Каримовнинг тажрибасини тарғиб қилиш учун ҳамма асослар бор.

Е. МАТУШЕВСКА, Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича комиссариат бюросининг етакчи мутахассиси (Польша):

— Фикримча, кенгаш-семинар жуда муваффақиятли ўтди. Буни Европа мамлакатларидан келган барча қатнашчилар ҳам эътироф этмоқдалар. Тўла очиқлик, қатнашчиларга ҳеч қандай тазйиқ кўрсатилмаганлиги, мунозараларнинг баҳсли тусда бўлганлиги — буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон аста-секин «Ғарб демократияси» давлатлари қаторидан ўз ўрнини эгаллаётганлиги мезонларидир.

С. ГУНЕС, «Файненшл Таймс» газетасининг мухбири:

— Анжуман иш якунларига кўра, шунингдек Ўзбекистон фуқаролари билан эркин мулоқотлардан сўнг менда республикада жамиятни ислоҳ қилиш бўйича босқичма-босқич ва бетакрор демократик ўзгартишлар амалга оширилаётганлиги тўғрисида қатъий фикр қарор топди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлагановнинг қарори билан Атҳамжон Миржалилов Шайхонтоҳур тумани ҳокими лавозимидан озод қилиниб, Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари этиб тайинланди.

* * *

Атҳамжон **МИРЖАЛИЛОВ** — 1946 йилда туғилган, ўзбек, олий маълумотли, Тошкент темирйўл транспорти муҳандислари институтини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1961 йилда чилангарликдан бошлаган. Темир йўлнинг Тошкент бўлимида ишлаган.

1976 йилдан Тошкент метрополитени бошлиғининг ўринбосари, 1988 йилдан эса Тошкент метрополитени бошлиғи бўлиб ишлаган.

1992 йилдан Шайхонтоҳур тумани ҳокими.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

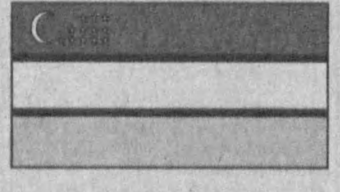

Давлат рамзлари билимдонлари кўриги

СУРИБ КЎЗГА ТУПРОҒИН, ЎПАМИЗ ЮРТ БАЙРОҒИН

Узоқ ўтмишдан маълумки, ҳар бир мустақил давлат ўзининг давлат рамзи, яъни байроғига, гербига эга бўлган.

Давлат байроғи мустақиллик рамзи бўлиб, у халқини ўз атрофига тўплайдиган, яхлит миллатга айлантирадиган шодиёна ва қувонч пайтларида ҳам, бошга тушган қийинчиликларни енгиб ўтишда ҳам, бутун жамият руҳий-маънавий кучларини бирлаштирадиган муқаддас сиймоси бўлиб ҳисобланган.

Озод ва мустақил мамлакатимиз бой тарихини, миллий руҳини, анъана ва интилишлари мазмунини ўзида акс эттирган республикамиз байроғи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва турли нуфузли халқаро ташкилотлар қароргоҳларида ҳилпираб турибди, ўзбек халқини уни давлатчилигини жаҳонга таништирмоқда.

Дунё миқёсида ўтаётган катта анжуманларда, учрашувларда, мусобақа ва беллашувларда давлатимиз байроғининг эркин ҳилпираши, юқори поғоналарга кўтарилишини кўрганимизда беихтиёр қалбимизни мағрурлик ва қувонч ҳис-туйғулари ларзага солади. Асрий интилишлар ва армонлар ушалганидан кўз ёшларимиз қалқийди.

Ватанимизнинг барча аҳли, ёшу қариси, ўғилу қизларининг қалбида давлат рамзларига бўлган чексиз ҳурмат ва иззат, муҳаббат, ғурур, ҳис ва кечинмаларини тарбиялаш ватанпарварлик тарбиясининг бош мезонидир.

Мана, бир неча йиллардан бери, пойтахт мактаблари ва ўқув-тарбия масканларида янги ўқув йилининг бошланиши ва Янги йил бошланишида давлат рамзларининг билимдонлари жамоатчилик кўриклари ташкил қилиниб, ёш авлод онгига уларнинг моҳияти ва муқаддаслиги сингдирилмоқда.

Республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан ўтказилаётган «Давлат рамзлари билимдонлари» жамоатчилик кўрикларининг мазмуни ўтган йиллардагидан фарқи шуки, бу кўриклар кенг қамровли бўлиб, барча гуруҳларда, мактаблар, туман ва шаҳар миқёсида олиб борилмоқда.

Давлатимиз мадҳияси, рамзлари туб моҳияти ва мазмунини чуқур англаб етиши ва билиши борасида туман ва шаҳар халқ таълими бўлими бошқармалари ходимлари, ҳунар-техника билим юртлари раҳбарлари синовдан ўтказилди, ҳозирда мактаб, мактабгача тарбия, мактабдан ташқари тарбия муассасаларининг раҳбарлари ҳам синовдан ўтмоқдалар.

Ўқув-тарбия муассасаларида ўтказилаётган бу жамоатчилик кўрикларида маҳаллалар фаоллари, оталиқ ва ҳомий ташкилотлар, жамоатчилик идораларининг қатнашчилари ҳам таъминланмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, яъни янги ўқув йилидан бошлаб шаҳар халқ таълими бош бошқармасига қарашли бўлган мактаб, мактабгача тарбия, ҳунар-техника билим юрти, мактабдан ташқари муассасалари синф хоналари, биноларини давлат рамзлари, Президентимиз ҳаёти ва фаолиятига бағишланган кўргазмали манбалар билан тўла таъминланиши ўқувчи-ёшлар қалбига давлат рамзларини сингдиришда ижобий самаралар бермоқда.

Ўтказилаётган жамоатчилик кўрикларининг асосий мурод-мақсади жаҳон уммонига шитоб билан кириб бораётган мустақил давлатимизни бир улкан кема десак, унинг энг юқори чўққисида давлатимиз байроғининг ҳилпираб туриши ўзбекнинг ўзлигини оламга танитаяпти. Давлатимиз байроғи, герби, мадҳияси ҳар биримизнинг қалбимиздаги ватанпарварлик руҳининг муқаддимаси бўлмоқда.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси бошлиғи.

ДЭВИС КУБОГИ: ЎЗБЕКИСТОН — ТАИЛАНД

Ўзбекистон терма жамоаси командалар ўртасида жаҳон чемпионати ҳисобланмиш Дэвис Кубогида ўз иштирокини 1994 йили Осиё ва Океания минтақасининг энг паст пиллапояси — учинчи гуруҳдан бошлаган эди. Орадан ўтган қисқа икки йил ичида катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Бугун «Динамо» теннис кортларида бошланадиган минтақа турнирининг Таиланд терма жамоаси билан финал беллашуви ҳам фикримизнинг далилидир.

Шу муносабат билан кеча юртимизга ташриф буюрган теннис бўйича Таиланд терма жамоаси аъзолари, унинг сардори ва бош устози, Ўзбекистон теннис федерацияси ҳамда жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг масъул ходимлари иштирокида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Дастлаб Таиланд терма жамоаси капитани Монкон Жаиди ўз ўйинчилари, команданинг кейинги пайтларда халқаро учрашувларда иштироки хусусида сўзлади. Сўнг Ўзбекистон теннис федерациясининг вице-президенти Г. Дашевский, республика олимпия қўмитасининг вице-президенти И. Барабанлар ўзбек спортчиларининг Кубокка тайёргарлиги тўғрисида тўхталиб ўтишди. Якшанба куни финал учрашувлари ўтказилгач, биринчи гуруҳга йўлланма оладиган жамоа маълум бўлади.

Дамир ИСЛОМОВ.

ДИҚҚАТ!

Иситиш мавсумига тайёргарлик муносабати билан Тошкент иссиқлик маркази 1996 йил 23 сентябрь соат 00 дан 1996 йил 28 сентябрь соат 24.00 гача Саломатин, Фарҳод, Қатортол, Муқимий кўчаларига, Чилонзорнинг 1,2,3,4,5,7,9,Е, И, мавзеларига, Бобур, У. Носир, Нукус, Стахановчилар, Шевченко кўчаларига, Бошлиқ, Қушбеги даҳаларига, Аэропортга иссиқ сув беришни тўхтатади.

Маълумотлар учун телефонлар: 55-24-37, 55-38-68.

Асакада ишлаб чиқарилаётган автомобиллар бозори кундан-кунга қизиб бормоқда. Машина жаҳоннинг энг юксак андозаларига мос бўлгач, харидори кўп бўлади-да!

Мустақиллик мевалари

«ЖИГУЛИ»СИНИ СОТИБ «ТИКО» ОЛАЁТГАНЛАР

Айтишларича, бундан бир неча йиллар муқаддам япон автомобилсозлари жаҳон андозалари даражасида яратилган автомашиналарини Америка Қўшма Штатлари бозорига олиб келишганда, америкаликлар кўркам, жилвагар бу машиналарнинг нархини суриштириш у ёқда турсин, ҳатто уларга қиё ҳам боқишмаган экан. Бу ҳолатдан ёқасини ушлаб қолган япон автомобилсозлари «Нега бундай бўлаяпти? Бизнинг яратган машиналаримиз ўзларида яратилган автомобиллардан бир неча баробар арзон, қулай ва тежамкор-ку?!» деб бошлари қотиб қолган вақтда америкалик бир оддий автомобилчи кулиб туриб:

— Кечирасиз, сэр, бизнинг америкаликлар техник хизмат кўрсатиш кафолатлари бўлмаган автомобилларни умуман сотиб олишмайди, — деган экан.

— Менимча ҳам шундай, — дейди «Ўзавтотеххизмат» акционерлик жамиятининг автомобиллар сотувини ташкил этиш ва сотиш бўлими бошлиғи Комил Саъдуллаев. — Юртдошларимиз айнан «ЎзДЭУавто» автомобилларини исталган пайтда техник хизмат кўрсатиш ва эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш имкониятлари мавжуд бўлгани учун ҳам «Тико», «Дамас», «Нексия» русумли автомобилларни ҳеч иккиланмай харид қилишмоқда. Айни чоғда, биз ҳам автомобилларга техник хизмат кўрсатиш, уларни зарур эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш каби вазифаларни зиммамизга олаяпмиз. Кўз тегмасин, автомобилларимизнинг шиналари ерга тегмай, харидорига етиб бормоқда. Буюртма устига буюртма тушиб, биз ҳам ўз навбатида «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасидаги мутасаддиларни шошириб қўйяпмиз.

— Айтинг-чи, автомобиль ишқибозлари кўпроқ қайси турларидан сотиб олишмоқда? Шу кунгача қанча автомобиль сотилди?

— Тўғрисини айтганда, харидорлар, яъни тошкентликлар «Тико» ва «Дамас»дан кўра, кўпроқ «Нексия»дан сотиб олишмоқда. Корхона ва ташкилотлар ҳам айнан шу русумли машиналарга буюртма беришмоқда. Ҳозирда 60 та ана шундай буюртма бор. Энди энг янги маълумот, 12 сентябргача корхонамизга келтирилган (Тошкент бўйича) 537 та автомобилдан 452 таси сотиб бўлинган. Шулардан 95 таси «Тико», 121 таси «Дамас», 236 таси эса, «Нексия»дир. «Тико»нинг уч хил тури, «Дамас»нинг тўрт хил тури, «Нексия»нинг тўрт хил тури мавжуд бўлиб, бу ҳам ўз навбатида харидорнинг танлов имкониятини кенгайтиради. Албатта ҳар бир автомобиль бошқарувчисининг диди ва хоҳиши ўзига яраша бўлади.

—«ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси автомобилларни сотиш режаси бўйича «Ўзавтотеххизмат» акционерлик жамияти тармоқларини кенгайтириш, кўпайтиришларига алоҳида эътибор бераётгандир?

— Аҳолига қулай ва осон бўлсин деган ўйда шаҳарнинг турли чеккаларида шохобчаларимизни очиб бораяпмиз. Асосий корхонамиз шу ерда, Халқлар Дўстлиги шоҳкўчаси, 118-уйда, янаям аниқлик киритсак, «Тошкент» автовокзали ёнида жойлашган бўлса, шохобчаларимиз турли ерларда ташкил этилган. Кўпчилик қисми «Ўзбекбирлашув» ҳамда «Ўзбексавдо» концернлари кўмагида вужудга келган. «Феруза» товар фирмаси 2/4 Қорақамишда (телефон: 29-87-37); «Шарқ» хўжалик ҳисобидаги жамоа корхонаси Зангиота тумани яқинидаги Ҳамроқул Турсунқулов кўчаси, 1-уйда (телефон: 72-30-97); «Ғаззол» хусусий фирмаси Собир Раҳимов тумани Қамарнисо кўчаси, 28-уйда (телефон: 46-17-19); масъулияти чекланган «Кумуш» жамияти Беруний кўчаси, 88-уйда (телефон: 42-44-29); «Наимҳожи» хусусий фирмаси Генерал Узоқов кўчаси, 3-уйда (телефон: 49-33-23); «Турғунхўжа ҳожи Акбар» хусусий фирмаси Буюк Ипак йўли, 299-уйда (телефон: 65-92-41) жойлашган. Булардан ташқари яқин кунларда янги ана шундай автомобиль сотиш ва таъмирлаш шохобчаларини ишга туширамиз. Булар «Марказ-1»А» даги 1 «Б» уйда жойлашган масъулияти чекланган «Ал-Мутаб» жамияти (телефон: 33-82-73), «Фарҳод» ярмаркасида жойлашган «Ёвмутдин» жамоа корхонаси (76-67-26); Ҳамза тумани Абдуллаев кўчаси, 60-уйда жойлашган «Абдурашид ва ўғиллари» автосервиси» хусусий фирмаси (телефон: 68-49-74)дир.

— Харидорларга у ерда қандай шароитлар яратилган?

— Шохобчаларнинг ўзида барча ҳужжатлар расмийлаштирилади. «Асакабанк» ҳамда ДАН вакили ҳамда бизнинг иштирокимизда, жами 35 дақиқада харидор автомобилини ҳайдаб чиқиб кетади. Бундай қулайликлардан ҳам аҳолимиз хурсанд.

— Шахсан ўзингиз Асака автомобилларининг келажагига қандай баҳо берасиз?

— Айтсам балки ишонмассиз. Бугунги кунда ўзининг қадрдон тойчоғига айланган «Жигули»сини сотиб, ўрнига «Тико» автомобилларини харид қилаётган фуқаролар бор. Сабаби, менимча оддий: «Тико», «Дамас», «Нексия»лар ўзимизники-да! Чин маънодаги ўз автомобилларимиздир. Ана шу кўркам, бири-биридан чиройли, мўъжаз автомобилларимизда халқимизнинг орзулари, ўй ва порлоқ эрталари акс этган. Шундай машинага кимнинг эга бўлгиси келмайди, дейсиз. Яна бир сири, ҳозирча нархлари ҳам унча қиммат эмас. Ҳозирги аҳвол эртани белгилайди, деганларидек, шахсан ўзим ҳам эртанги яхши кунларга катта умид боғлаб турибман. Менимча, бундан ҳам нурли кунлар бўлмаса керак.

Зоир ТУРСУНОВ.

Ўзбекистон ва жаҳон

ХАЛҚАРО МАРКАЗ ОЧИЛСА...

1995 йилдан буён Тошкент Давлат университети Европа иттифоқининг Темпус (ТАСИС) таълимий дастурларида иштирок этиб келмоқда. ТошДУ, Англия, Дания ва Франция тарихчиларининг «Тарих» деб номланган ҳамкорликдаги таълим лойиҳаси ушбу дастурлар доирасидаги биринчи лойиҳа эди.

Шу йилдан эса ТошДУ Англиянинг Сандерленд, Испаниянинг Валенсия ва Саламанка университетлари билан ҳамкорликда Темпуснинг клиник (консультатив) психология ва аҳолининг руҳий саломатлигини муҳофаза қилиш тайёрлов лойиҳасида иштирок этмоқда. Ушбу лойиҳани тадбиқ этишдан асосий мақсад шуки, дастлаб махсус таълим дастури ишлаб чиқилиб, унинг доирасида реабилитация марказлари, суицид марказлари, госпиталлар, тиббиёт касалхоналарида ишлаш учун юқори малакали клиник психологлар тайёрланади. Янги тайёрланадиган клиник психологлар стресс ҳолатларининг олдини олиш, кардиоген ва онкологик хасталиклар билан оғриганларга руҳий кўмак бериш, ичкиликбоз ва гиёвандларга руҳий таъсир кўрсатиш муаммолари билан шуғулланадилар. Бундан ташқари ТошДУ психология кафедраси негизида аҳолига руҳий ёрдам кўрсатиш учун махсуслаштирилган руҳий марказни ташкил этиш ҳам мўлжалланмоқда.

Юқоридаги лойиҳа доирасида Сандерленд университети профессори, психолог-врач, «Эразмус» дастури ва Темпус лойиҳасининг мувофиқлаштирувчиси Питер Хоккинс, Валенсия университетининг психология кафедраси профессори, врач-психотерапевт Антонио Капофонос, Саламанка университети психология бўлими психотерапия доктори, профессор Хосе Гонгоралар Тошкент Давлат университетида бир ҳафта бўлиб, муҳим ташкилий ишларни амалга оширишди.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясида Европа ҳамкорлик жамиятининг вакиллари П. Хоккинс, А. Капофонос, Х. Гонгоралар иштирокида ассоциация қошидаги халқаро тиббиёт шўъбасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда «Экосан», «Соғлом авлод учун» жамғармалари вакиллари, халқаро тиббиёт шўъбаси фаоллари, шифокор олимлар иштирок этишди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари, халқаро тиббиёт шўъбаси раиси Равшан Султонов очар экан, хорижлик меҳмонларга республикамизда соғлиқни сақлаш борасида олиб борилаётган ишлар, тиббиёт ходимларининг бу борада эришаётган ютуқлари ва ечимини кутаётган айрим муаммолар тўғрисида сўзлаб берди.

Профессорлар П. Хоккинс, А. Капофонослар эса Ўзбекистонда келгусида ҳамкорликда амалга оширилиши мўлжалланаётган ишлар хусусида тўхталиб ўтишди.

Сўнг хорижлик мутахассислар ва Ўзбекистонда онкология, психотерапия масалалари билан шуғулланаётган профессорлар, олимлар иштирокида қизиқарли давра суҳбати ўтказилди. Унда Ўзбекистонда руҳият масалалари билан шуғулланувчи халқаро марказ очиш лозимлиги тўғрисида фикрлар билдирилди.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

1996 йил — Амир Темур йили

ЯККАҚЎЛ ТОШОТАРЛАР ЁКИ ПАЛАХМОНЧИЛАР

Инсон пайдо бўлибдики, бир-бири билан учрашганда (асосан балоғатга етган эркаклар) қўл бериб саломлашади. Бунинг маъноси қўйнимда фитна тоши йўқ, дилим очиқ, дегани бўлиб, кўнгил яқинлигини исботлаш рамзидир.

Кишилик жамияти дастлаб тош даврларини (палеолит, неолит) бошидан кечирган. Бу пайтларда тош ҳаёт-мамот, меҳнат қуроли ва душмандан ҳимояланишда асосий дастак ҳисобланган. Тош давридан сўнг темир, мис (жез), бронза даврлари ҳукм сурган. Энди инсоният улардан янги асбоб-ускуна, қурол-аслаҳа ясайди. Тошнинг зарурияtлиги бироз сусаяди, шундай бўлса-да у халқ хўжалигининг айрим соҳаларида ўз аҳамиятини йўқотмайди. Ўрта асрга келиб тош ҳарбий мақсадларда кенг ўрин тутган. Хусусан Сирдарё вилояти Ховос туманида Баланд-Чағир қишлоғи бор. Унинг маъносини аскар қоровуллик қилиши учун жиҳозланган баландлик (супа) деб тушуниш керак.

Чингизхон армиясида жанговар — тош ирғитувчи қуроллар ишлатилган, қўл билан улоқтириладиган мосламалардан фойдаланилгани тарихдан маълум. Худди шундай соҳибқирон Амир Темур олиб борган жангларда ҳам тошотар мерганлар бўлинмалари қатнашган. Улар ўз маҳоратини ошириш мақсадида махсус мактабларда шуғулланганлар. Тошотарларнинг чап қўллари елкага яқин жойидан кесиб ташланган. Улар ўнг қўл билан 20-30 метр масофадаги нишонга аниқ урганлар. Жанг майдони атрофидаги сершох дарахтларга 2-3 нафар тошотар жойлашган, хавфсизлик камари дарахтга маҳкамланган, елкасидаги халтада бир-икки пудли, кафтга яхши ўрнашадиган юмалоқ тошлар бўлган. Тушуниш мумкинки, бундай бўлинмаларда хизмат қилиш учун давлат томонидан жазога маҳкум этилганлар сафидан норғуллари танлаб олинган. Уларга жанг қилишга розилик (зиндон азобидан қутилиш мақсадида) билдирганлар деб қараш керак.

Яккақўл мерганларнинг кутилмаганда бошланган тошбўрони рақиб лашкарига талафотдан кўра аввало уларни талвасага солар, эсанкираш ҳолатини кучайтирарди. Рақиб қалъаси қамалда қолганда тунда истеҳком атрофидаги баланд дарахтларга мерганлар жойлаштирилар, тонг пайтидан бошлаб қалъа ичидаги муҳим иншоотларни, лашкарбошиларни нишонга олиб, уларни сафдан чиқарар эдилар. Мўлжални бехато уришда уларга тенг келадиган ҳарбийлар топилиши амри маҳол бўлган. Мерганлар қисмларда даҳшатли куч ҳисобланган. Уларнинг нигоҳидан отлиқлар ҳам четда қолмаган. Ирғитилган тошнинг зарби шу даражада кучли эдики, биринчи зарбадан от қулаган. Тунда ҳаракатдаги машъалаларни нишонга олганлар. Уларга дубулға, эгнига жубба (симтўр) берилган. Мерганларга тошўқни етказиб берадиган воситачилар хизмати ҳам алоҳида эътиборга эга эди.

Соҳибқирон лашкарида палахмончилар ғалабани қўлга киритишда салмоқли ҳисса қўшганлар. Палахмон 1—1,5 метр узунликдаги таёқ учига тош (асосан ясси тошлар) қистирилиб нишонга улоқтириладиган, мослама у қўлда ирғитилган тошўқларга қараганда катта куч талаб қилмайди. Унинг бошқа бир тури бир қулоч тасмадан иборат бўлиб, кўпинча юмшоқ тери ёки тўқилган қалин матодан тайёрланади. Тасманинг букилган қисмига тухум катталигидаги тош жойлаштирилади, ўқланган тасма бош узра катта тезликда айлантирилади ва тасманинг бир томони қўлдан бўшатилади, тош мўлжал томон катта тезликда учиб кетади.

Амир Темур Сивас (Туркия) қалъасини забт этишда пиёда, аравали, туяли 8000 тошотар аскарларни сафарбар қилиб, ғалабага эришган. Чунки тошлар, нафтандоз, учига ермой суртилган ёнувчи ўқ-ёйлар қалъага катта шикаст етказган. Шу жангда уммавийларнинг улкан масжиди ёниб тугаган. Улуғбек замонида ҳам ҳарбий мақсадлар учун замбараклар пайдо бўлган, лекин уларнинг ўқлари тошдан эди. Икки ўқ бир туяга юк бўларди. У халқ сайилларида томоша сифатида ҳам намойиш этилган. Бобур лашкаридаги замбарак ва туффак (милтиқ) ўқлари темирдан қуйилган эди.

Соҳибқирон яккақўл тошотарлар қўшинини тузишда маймунлар ҳаётидан андоза олган, десак хато бўлмайди. Бу жониворларнинг айрим турлари борки, улар ўз рақиби ёки душманига дуч келганда ундан ўзларини ҳимоя қилиш ёки унинг ихтиёридаги ўлжага эга бўлиш мақсадида зўр қийқириқ остида тошбўрон бошлайдилар. Йиртқич ҳамла қилса тош ёмғирини дарахт устига чиқиб давом эттирадилар.

Жанг авжига чиққан пайтда қўлга сиғадиган тошлар охирлаб қолганда маймунлар йирикроқ тошларни ҳам итқитишга мажбур бўлганлар, душман қияликда кўринганда биргалашиб катта ҳажмдаги харсангларни улар устига юмалатганлар. Бундай жанглар кўпинча маймунлар фойдасига ҳал бўлади. Шунинг учун бўлса керак, Амир Темур яккақўл қўшинларнинг тамғаси сифатида тош ирғитаётган маймун тимсолини қабул қилган.

Қўзибой ҚОРАБОЕВ,
геология-минералогия фанлари номзоди.

Ибратли ҳикоятлар

ЎЗГАЛАРГА ЁРДАМ БЕРСАМ...

Имом Сажжод алайҳиссалом ҳеч кимга ошкора қилмасдан Ҳаж сафарига чиқишни лозим топдилар. Йўлда ҳамма одамлар қатори кимга ёрдам керак бўлса кўмак бериб, беморлар ҳолидан хабар олиб турдилар. Сафардагилардан бири ул зотни таниб қолди ва карвондагиларга мурожаат қилиб деди:

— Эй халойиқ! Бу киши кимлигини биласизми? — Билмаймиз! — дейишди улар.

— Бу киши имом Сажжод бўладилар!

Шу пайт бутун халойиқ ўрнидан турди. Имом Сажжоднинг қўлидан ўпиб дедилар:

— Ё бин Расулуллоҳ! Нега ўзингизни бизга танитмадингиз?

Ҳазрат дедилар:

— Бир маротаба бир қавм билан сафарга чиққан эдим. Улар менга кўп эҳтиром кўрсатишди. Мен рози бўлмадим, чунки ҳамма қатори одамман. Ҳаж сафарида қандай қийинчиликлар бўлса, бошдан кечиришим керак. Керак бўлса, ўзгаларга ёрдам қўлини чўзиш менинг ҳам вазифамдур. Кейинги гал сафарга чиққанда ҳеч кимга ўзни танитмасликка аҳд қилгандим.

МУНОСИБ ҲАДЯ

Бир араб Имом Ҳусайн қошига келиб деди:

— Эй пайғамбар ўғли! Мен минг динор қарз бўлиб қолдим, уни топишга ожизман. Жоним хатарда. Ўзимга ўзим агар бирор кишининг илм борасидаги саволларига жавоб берсам мени тақдирлайдику дедим. Бу шаҳарда сиздан меҳрибонроқ кишини тополмадим. Ҳазрат дедилар:

— Эй аъробий! Ҳадя ҳам жавобга яраша бўлади. Агар битта саволимга жавоб берсанг, ҳадянинг тўртдан бири сеники. Агар иккита саволимга жавоб берсанг, ҳадянинг ярми сеники. Агар учта саволимга жавоб берсанг, қарзларингнинг ҳаммасини тўлайман. Бадавий араб деди:

— Ё бин Расулуллоҳ! Қандай бахтки, сиздай одам менга савол берса. Сиз илм ва комилликда буюк зотсиз. Сўнг Ҳазрат дедилар:

— Ҳамма амаллар ичида энг яхшиси қайси?

— Аллоҳга иймон келтириш. Яна сўрадилар:

— Ҳар қандай вазиятда қай йўл ила нажот топиш мумкин?

— Аллоҳга ихлос қилиб. — Яна сўрадилар:

— Одамнинг гўзаллиги нимада?

— Илм билан хушфеълликнинг бирга бўлишида. Яна сўрадилар:

— Агар бўлмаса-чи?

— Ёшлик чоғида молу давлатлик бўлган яхши.

— У ҳам бўлмаса-чи?

— Фақирликка сабр ва шукур қилган яхши.

— У ҳам бўлмаса-чи?

— У холда яшин уриб ёндиргани яхши, чунки ҳамма балодан фориғ бўлади. Ҳазрат Имом Ҳусайн кулдилар ва киссаларидаги минг динорни унинг олдиға қўйдилар. Бармоқларидаги узукни ҳам чиқариб арабга совға қилдилар. Сўнг дедилар:

— Пулни қарзингни тўлашга ишлат. Узукни эса сотиб, ўз эҳтиёжингга сарф қил.

Форсийдан Баҳриддин ТУРҒУНОВ таржимаси.

«Тошкимёқишлоқмаш» заводида 38 йилдан бери меҳнат қилаётган Виктор Плешаковни ҳамма танийди. Чунки у асбобсозлик цехида тажрибали чилангар бўлиб ишлайди.

Рашид Галиев олган сурат.

Илм масканларида

ЮҚОРИ ҲАРОРАТГА ЧИДАМЛИ

Келажагимиз эгалари бўлган ёшлар тарбияси ва таълим тизими ҳукуматимиз диққат марказида турибди. Уларнинг етук мутахассис бўлиб етишишлари учун эса кўплаб олий даргоҳлар фаолият кўрсатмоқда. Шулардан бири Тошкент Давлат университети қошидаги амалий физика илмий-текшириш институтидир.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли физика соҳасидаги илмий текшириш институтлари кўп. Лекин улар ўқитиш тизимидан йироқ бўлиб, алоҳида иш олиб борадилар. Биз сўз юритаётган институт эса бевосита университетнинг физика факультети дарс жараёнлари билан боғлиқ. Университет талабаларининг илмга бўлган чанқоқликларини ўрганиш, уларни келгусида амалиётга йўналтириш илмий-тадқиқот институтининг асосий вазифаси ҳисобланади.

Бу ерда тўрт йўналишда 12 та тажрибахона бўлиб, улардан лазер материалшунослиги тажрибахонаси эришаётган илмий натижалар ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Тажрибахона раҳбари Мэлс Бедилов билан мулоқот қилганимизда тажрибахонада эришилаётган натижалардан ташқари ҳозир катта қувватга эга бўлган лазер нурларининг моддаларга таъсири, уларнинг бузилиши, емирилиши, плазма ҳосил бўлиш жараёнлари муаммолари устида изланиш давом этаётгани маълум бўлди. Бу муаммоларнинг ечими эса амалиётда катта қувватга (юқори ҳароратга) чидамли материаллар яратиш, борларининг сифатини яхшилаб янгилаш, юқори интенсивликка эга бўлган кўп зарядли ионларни ҳосил қилиш ва халқ хўжалигига тадбиқ қилишга олиб келади.

Тажрибахонада ҳозирги замон талабига жавоб берадиган, юқори қувват бера оладиган қурилмалар, нурнинг қаттиқ жисм билан ўзаро таъсирида ҳосил бўладиган физик жараёнларни ўрганадиган мос-петрометрик, спетрескопик, корпускуляр заррачаларни қабул қиладиган ва ўрганадиган ускуналардан фойдаланиляпти. Изланишларнинг сўнгги самараларидан бири шундайки, юқори қувватга эга бўлган лазер нурлари ўта ўтказувчанликка эга бўлган материал билан ўзаро таъсирида тўрт элементли лазер плазмаси ҳосил бўлади. Ундаги турли зарядларга ва энергияга эга бўлган 1 элементли плазма ионларининг ҳам энергетик, ҳам заряд тақсимоти, уларнинг ҳосил бўлиш жараёнлари тубдан фарқ қилиши аниқланди. Бу эса лазер нурларининг қаттиқ жисмга тушиш бурчаги ионлар ҳосил бўлишида катта аҳамиятга эгалигини тасдиқлади.

Олинган натижалар шуни кўрсатадики, қийин ўрганиладиган кўп элементли материаллар таркибини ўрганиб ҳароратга чидамли материаллар яратилгани боис тезлатиш физикаси ва техникаси учун бўлган янги лазер қурилмалари, оптик элементлар ва бошқарув термоядроэлементларини яратишда муҳим омил бўлмоқда. Ўта мураккаб тажрибалар олиб бораётган ёш олимлар Ражаб Ҳайдаров, Мирқобил Собитов, Икром Давлетовларнинг ишларидан ҳам юқори натижалар кутиляпти. Улар ўз илмий мақолаларини турли чет эл журналларида чоп этмоқдалар.

Фансиз техника, техникасиз саноат, саноатсиз турмуш тарзи ривожланмайди. Тараққиёт фан билан узвий боғлиқ бўлгач, бу борада эришилаётган ҳар бир гўё арзимасдек туюлган янгилик ҳам кейингиларини тўлдириб боради.

Фарида ТОЖИБОЕВА.

Мозийга қайтиб...

«ИҚТИДОРИНИ КЎЗИДАН БИЛДИМ»

Маълумки, Мир Алишер Навоий ўз даврининг барча олиму фузало, адибу шуаросини яхши билар, уларнинг ижодларидан хабардор бўлиб борар, истеъдодларнинг юзага чиқишида кўмаклашар эди.

Замона зайли билан шу даврда ўсиб камолга етган ажойиб шоир, айниқса муаммочилик (байт ичига бирор исм ёхуд мазмунни беркитиб кетиш) илмига моҳир бўлган Зайниддин Восифий ҳам улуғ шоир билан учрашиш, у билан суҳбатлашиш шарафига муяссар бўлади. Буёғини энди Восифийнинг ўзидан эшитинг:

«Бу фақирнинг мавлоно Соҳибдорога она томонидан қариндоши бўларди. Бир куни отам билан бу кишининг уйига бордик. Камол аҳлию фазилат арбобларидан анча киши бор экан. Бу фақирнинг отасига хитоб қилиб дедилар: кўп муддатдан бери эшитаманки, ўғлингиз мақбул толиби илм, хушхон ҳофиз ва паҳлавон шоир экан. ҳар қандай номи айтилмай ўқилган мушкул муаммони ечаркан, деган шов-шув юради, деб бир муаммо ўқидилар, мен топдим.

Биз уйимизга қайтиб кетдик. Бироз фурсат ўтгач, мавлоно Соҳибдоронинг хабарчиси келиб, «хожам сизни сўрамоқдалар», деди. Биз етиб боргач мавлоно деди:

— Амир Алишер ҳузурларига борган эдик. Мирнинг одати шуки, ҳар куни мени чақириб, бугун шаҳарда бўлиб ўтган ажойибу ғаройиб ҳодисалардан нени кўрдингиз ва нима гаплар эшитдингиз, деб сўрайдилар. Мен жавоб бердим: «Бир кишини учратдим. Ўзи 16 ёки 17 ёшда. Номи айтилмай ўқилган ҳар қандай мушкул муаммони топади. Толиби илмликда, ҳофизу шоирликда иқтидори бор». Мир таажжуб билан: «Сен уни имтиҳон қилдингми? — дедилар. Мен: «Бир мушкул муаммони номини айтмай ўқиган эдим, ечди», — дедим. Ҳазрати Мир менга: «У кишини нега олиб келмадинг?» — деб эътироз билдирдилар. Мен ўз гапларимдан пушаймон бўлдим. Чунки Мирнинг суҳбати ҳайратли ва даҳшатингиздир. Масалан, бирор мажлисда бирор фозилнинг номини сўрасалару айтиб беролмасангиз, койийдилар, мабодо бир муаммо ўқилсаю тополмасанг, шарманда ва хижолат бўлишингизга сабаб бўлади. Энди ҳозирлигингизни кўриб, эрта эртароқ бу ерга келиб турингки, ҳазрати Мир сиз билан кўришмоқ иштиёқидалар».

Кечқурун уйга қайтдиму, ажойиб кайфият мени чулғаб олди. Илон чаққан кишидек у ёқдан бу ёққа ағанаб, ухлаёлмадим. Фақирнинг отаси изтиробимдан воқиф эдилар:

Эй, жони падар, чи ҳол дори,
Аз рўйи чи дард бекарори?

(Ҳа, жоним ўғлим, бедорсан, не дард ила сен бекарорсан?).

Мен у кишига: «Э ота! Нимасини сўрайсиз. Эртага Мир Алишер мажлисига боришим лозим. Холим не кечарини билмайман», — дедим. Отам кўз ёши қилиб, дедилар: «Эй жоним ўғлим, сен бир инсон суҳбатидан бу қадар қўрқувдасан. Вой бизнинг жонимизгаки, маҳшар куни ўз қилмишларимиз дафтарини қўлимизга беришади. Ҳазрати раббил-оламиннинг ҳисоб бергил деган хитоби келади. Сирларнинг муаммосини изҳор қилгин, деб буюрадилар...».

Алқисса, эрта билан мавлоно Соҳибдоро уйига етиб келдим. Мендан бошқа яна уч толиби илм бор экан. Мавлоно Соҳибдоро менга: «Вақтида келдинг. Бу уч ёшни ҳам Мирнинг ҳузурларида таъриф қилган эдим», дедилар. Олий мажлисга кириб бордик. Мажлис аҳли ва ҳазрати Мир биз томон қарадилар, фақирга ишора қилиб: «Номини айтмай ўқилган муаммони еча оладиган дўстимиз шу кишими?» — дедилар. Мавлоно Соҳибдоро: «Балли, ўша махдум», — деб жавоб бердилар. Мавлоно Муҳаммад Бадахший суҳбатга аралашдилар: «Махдумлар, худовадигоро муаммо ечишда Сиздан ўтадигани йўқ-ку?..». Мир дедилар: «Мен унинг муаммо ечишга иқтидорини кўзидан билдим. Зеро унинг фикрлари кўзларидан зоҳир бўлиб турибди».

Буюк даҳо буюк истеъдодни ана шундай илғаган экан. Биз ўтган буюк аждодларга Оллоҳдан раҳмат, Фосифийнинг ушбу нақл битилган «Бадоъе-ул-вақоеъ» асарини ўзбек тилига ўгирган таржимон Наим Норқуловга марҳамат тилаб ҳикоямизни якунлаймиз.

БЕҲЗОДНИНГ МИР АЛИШЕР СУРАТИНИ ЧИЗГАНИ

Зайниддин Восифий ҳикоя қилади: Устод Беҳзод — етти иқлим мусаввирлари унинг қошида таслим бошларини ҳам қилардилар — вақтики улуғ амир Алишернинг суратини чизиб, унинг олий мартабали мажлисига олиб келди.

Суратда қуйидаги манзара тасвирланган эди: Гуногун дарахтлар билан қопланган ораста боғ. Дарахт шохларида ранг-баранг товланиб турувчи хушсурат қушлар. Ариқларда сувлар равон оқиб турибди, гуллар очилган. Боғ ўртасида Мир Алишер бир ҳассани ушлаган ҳолда турибдилар. Олдиларида зар тўла товоқлар сочилиш учун териб қўйилган.

Ҳазрати Мир Алишер бу суратни узоқ мушоҳада ва мулоҳаза қилиб кўргач завқу шавқи қайнаб-тошиб: «Алаҳсан-улаҳсан!» («Гўзал, жуда соз!») — деб юборди. Кейин мажлисга ҳозир бўлганларга юзланиб: «Азизлар, бу шарафларга лойиқ саҳифа таърифу тавсифда хотирангизга нималар келур?» — деб сўради.

Мирнинг устоди ва Хуросоннинг эътиборли кишиларидан бўлган мавлоно Фасиҳиддин суратга қараб: «Махдумлар, мен бу кўриб турганим очилган раъно гулларга қўл чўзиб бир гул узсаму, дасторим тепасига тақиб қўйсам дейман», — деди.

Мирнинг мусоҳиби ва дўсти мавлоно Соҳибдоро: Менда ҳам шундай орзу бор эди. Аммо мабодо қўл узатсам, дарахтлар тепасидаги бу қушлар учиб кетмасмикин, деган андешадаман!» — деди.

Хуросон аҳлининг пешқадам зарифлари ва пешволаридан бўлган ва доимо Мир билан айтишиб, ҳазил-мутойиба қилиб, кўнгил овлаб юрадиган мавлоно Бурхон: «Мен мулоҳаза қилиб, кўлимни ҳам, оғзимни ҳам тийиб турмоқчиман ва ҳеч нарса демоқчи эмасман. Мабодо, ҳазрати Мирнинг жаҳллари чиқса қошларини чимирмагай!» — деди.

Хуросон зарифлари «Мирнинг латифатароши» деб лақаб берган ва ҳамиша хушомадгўйликни машқ қилиб юрувчи мавлоно Муҳаммад Бадахший эса: «Эй, мавлоно Бурхон! Беадаблик ва густоҳлик саналмаганда мен ҳазрати Мир қўлларидан бу асони олиб, бошингга туширган бўлардим!» — деди.

Ҳазрати Мир Алишер эса шундай дедилар: «Азизлар, марғуб маъно дурларини териб яхши гаплар айтишди. Агар мавлоно Бурхон шундай нохуш ва ножўя қилиқ қилмасалар, хотиримга шу нарса келдики шу сочиш учун қўйилган товоқлардан олтинларни дўсту ёрлар бошидан нисор этсам!».

Шундан кейин у киши устод Беҳзодга эгаржабдуқли от, муносиб сарупо, мажлис аҳлининг ҳар бирига фахрли либослар инъом қилдилар.

Сиз билан биз шу замонда кўриб буюк Алишер сиймосидан баҳраманд бўлаётганимиз ажойиб санъат асари — Беҳзод яратган сурат илк бор мутасвир ва мусаввир иштирокида «биринчи муҳокама»дан ана шундай ўтган эди.

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

Санъат сеҳри

ҚЎШИҚ — ХОТИРА, ҚЎШИҚ — СОҒИНЧ

Сизда ҳам шундай ҳолат бўлганми? Гоҳ-гоҳ тушкунликка тушиб, беҳол ёнбошлаб ўйсиз-хаёлсиз ётаверасиз. Шундай пайтларда хаёлингиздан қайлардадир ўқиган, ҳозирги ҳолатингизга мос мисралар ўтади.

Мен соғинган одам йўқ, бу дунёда,
Мен соғинган одам йўқ, бу дунёда.

Худди шунда қулоғингизга чалинган оҳанг эътиборингизни тортади. Эринчоқлик ила туриб овознигорнинг қулоғини бурайсиз. Ва шунда мўъжиза юз бергандек бўлади. Тараланётган қўшиқнинг оҳанги-ю қўшиқчинингноласини тинглаб, дилингизда шамчироқ ёнади, томирингизда оқаётган суюқлик қайноқ қонга, кўксингиздаги парча жисм яна юракка айланади. Шунинг баробарида, кимнидир соғинганингизни ва кимдир сизнинг йўлингизга кўз тутаётганини англайсиз...

Қўшиқ ҳақида гап кетганда шинавандаларни уч тоифага бўладилар. Шубҳасизки, қўшиқни «шимиб» (мағзини чақиб) тинглайдиган кишиларни биринчи тоифага киритадилар. Қолган икки тоифа ё куй шовқинидан лаззатланади ёки мусиқанинг оҳангидан. Нима бўлганда ҳам ўзимни олий тоифага кирита олмасдим. Сабаби, қўшиқ сўзларига эътибор беришга ҳар қанча уринмай барибир диққатим бўлиниб кетади. Демак, мен нўноқ тингловчиман ёки тоифа бўлганлар адашган. Агар уларнинг айтганлари рост бўлса, нега биз ҳинд ёки итальян қўшиқларидан ором топамиз! Ёки шинавандалик ҳам нисбий тушунчами?

Талабаликда пахтага чиқадиган кунларнинг ҳам гашти бўларди. Бироқ, эрта турғизишлари, режани бажармаганларни койишлари ёмон эди. Баъзан юлдузлар ботмай туриб пахтазорга ҳайдардилар. Эсимда, Халилов домла деб ҳамма ҳурматлайдиган кексароқ ўқитувчимиз бўларди. У киши ҳеч қачон «Туринглар» деб бақирмасдилар. Эрта туриб радиолани қўярдилар. Ҳар тонг Бобомурод Ҳамдамовнинг қўшиқлари билан уйғонар эдик. Уйқу қанча ширин бўлса, қўшиқ ҳам шундай ширинлик билан уйғотарди. Ҳозир ҳам хонанданинг «Соқий биё»... деб бошланадиган қўшиғини тингласам, талабалик йилларим, қадрдон дўстлар, баракда кечирган ўша кунларимиз ёдимга тушаверади.

Қўшиқларни, қўшиқчиларни ўринларга ажратиш кўп ҳам тўғри эмас. Уларнинг кўплиги, куйлаган қўшиқлари бизнинг маънавий бойлигимиздир. Шубҳасизки, яхши қўшиқлар ҳеч қачон элнинг назаридан четда қолмайди.

Баъзан санъаткорни биттагина маромига етказиб айтган қўшиғи ҳам элга танитади. Мана Маҳмуджон Азимов «Самарқанд» қўшиғини куйлагунича кўпчилик уни билмасди. Айтишларича, санъаткор Эркин Комиловнинг ижодий кечасида хонанда сифатида шу қўшиқни куйлаган ва одамларнинг олқишига сазовор бўлган.

Бунинг қанчалик ҳақиқатга яқинлиги Маҳмуджон аканинг ўзига аён. Бироқ — бу чиндан ҳам ҳар қандай санъаткор ҳавас қилса арзийдиган қўшиқ эди.

Ўша маҳаллар немис ёзувчиси Отто Эмерслебеннинг бобокалонимиз Мирзо Улуғбек ҳаётини акс эттирувчи «Зижи» қиссасини ўқиётган эдим. Асарда Улуғбекнинг Самарқанддан чиқишини тасвирлайдиган ғоят таъсирли лаҳза бор. Улуғбекнинг ўшандаги ҳолатини тассавур қилган кишининг йиғламаслиги мумкин эмас.

Худди ўша кунлари илк марта «Самарқанд» қўшиғини эшитдим. Ҳамкасблар билан гаплашиб ўтирган эдик. Суҳбатимиз таққа тўхтади, қўшиқнинг оҳанги эътиборимизни тортди. Дафъатан томоғимга нимадир тиқилди ва ҳолатимни ўтирганларга сездирмаслик учун бошимни қуйи эгдим.

Бағримда бўй етган ўз болам,
Мерган болам, лочин кўз болам,
Кўксимга тиғ урган ўз болам,
Мен дардимни кимга айтаман.

Бу улуғ бобомизнинг айтолмай кетган сўзлари эди. Хаёлимда яна ўша манзара. Тахтидан туширилган шоҳ, фарзандидан ажралган ота, элу юртидан бадарға этилган фарзанд азиз юртидан кўз узолмай, кўз ёшини тиёлмай улкан ва азиз миноралларга термулиб турибди. Мен уни кузатардим, дарду мусибатларининг оғирлигининг бутун залворини ҳис қилардим. Бироқ тасқинга тилим айланмасди. Бир-бировимизга жимгина термулиб турардик. Қўшиқ тугади. Унинг оҳанги анча кунгача қулоғимдан нари кетмади. Кейин ҳар гал шу қўшиқни эшитганимда Улуғбекнинг Самарқанддан кўз уза олмай турган ҳолати ёдимда гавдаланаверади. Мунгли нигоҳи билан қараганича юрагимни ўртайди, ўртайверади.

Қўшиқ хотирадир. Уни қайта тинглаганингда илк марта қаерда ва қай ҳолатда эшитганинг ёдингга муҳрланиб қолади.

Қорақалпоғистонга хизмат сафари билан борган эдим. Юлдуз Усмонованинг «Армоним бор...» деб бошланадиган қўшиғини дастлаб ўша ерда эшитдим. Бу қўшиқ менга оламдан ўтган яқинларимни эслатди. Ўшанда туғилган юртимни соғинганимни ҳам ҳис қилган эдим. Энди қўшиқни қайта тинглаганда эса ўша сафаримни ва яқинларимни эслайвераман.

Бир куни қўлимга сурат тутқазишди. Онанинг фарзандини бағрига босиб ўтирган ҳолати. Шунга 12 қатор шеър ёзиб беринг дейишди. Суратга термулиб ўтирсам, ёш хонанда Илҳомжон Фармоновнинг қўшиғи янграб қолди.

Бўлай десанг жаннати,
Парвардигор уммати...
Онажонинг рози қил,
О-онажо-онинг роззи қил.

Ёқимли овоз.

Хонанданинг «рози» сўзини бошқача талаффуз қилгани бу қўшиқнинг ўзига хослиги ва жозибадорлигини оширган эди. Юрагим жизиллаб кетди. Вужудимни соғинч ҳисси қоплаб олди. Суратга қуйидаги сатрларни битдим:

Она — заминдаги энг улкан дарахт,
Она — хатарлардан сақлар туморим.
Мендан айрилмоққа уринмагил вақт,
Она — кўксимдаги мангу баҳорим.

Қўшиқ соғинчдир. Қўшиқ тинглаганда кимнидир соғинасан. Кимнидир соғинганда юрагингнинг тафтини оладиган ҳам қўшиқдир.

Илоҳим қўшиқсевар халқимизнинг санъаткорлари мўл бўлсин, яхши кунлари, дардга малҳам бўладиган қўшиқлари кўп бўлсин. Ана шу эзгу ниятларимиз «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танлови ўтган кезларда амалга ошганлигининг гувоҳи бўлдик...

Абдураҳмон ЖЎРА.

Болалик боғи

Кетиб қолмабди

Машинасин кўчада
ака қолдирган эди.
Бир пайт ҳовлиқиб кетиб,
Митти Ҳакимга деди:
— Қани турчи, ялпаймай,
Сен ҳам ишга яра-чи!
Машинам турибдими,
Кўчага чиқ, қара-чи,
Митти Ҳаким чиқди-ю,
Зумда ортига чопди.
— Машинангиз турибди,
Қўрқманг, кетиб қолмабди.

Кичкина-да

Қўлида
Чумоли.
Мирсоли
Дер кулиб,
Хайрона,
Боқаркан.
— Қаранг-а.
Кичкина,
Чумоли
Кич-ки-на.
Кич-ки-на.
Чақаркан.

Ким йиқилди

Бешикдаги чақалоқ
Бирдан йиғлаб юборди
Бундан бехабар Адҳам
Бир дам ўйланиб қолди:
Секин сўради: — Ака,
Ким йиқилиб тушди, а?

Тимсоҳ

Терим қаттиқ,
Нақ темирдай
Хе.. бекорга
Ке... семирмай,
Нафсим ўлик
Оч демайман.
Учраб қолсанг,
Қоч демайман.

Фил

Овқат бўлгач
Ноз қилмайман.
Ноз қилмагач
Оз емайман.

Ҳабиб РАҲМАТ.

Суратли ахборот

ДАҲАДАГИ БАХТ УЙИ

Айни шу кезларда гўзал Тошкентимизда тўйлар авжида. Инсон ҳаётида бўладиган энг ҳаяжонли дамларни бир умрга эсда қоладиган қилиб ўтказишга нима етсин!

Шу кунларда шаҳримиздаги Бахт уйлари бахтиёр келин - куёвлар билан гавжум. Бу ерда яна шуни ҳам таъкидлаш керакки, Тошкентда бундай шодиёна масканларининг сони тобора ошиб бормоқда. Гап шундаки, кейинги пайтларда шаҳримизнинг турли туманларида замонавий гузарлар бунёд этилмоқда. Ана шу гузарларда Бахт уйлари, ёшларнинг никоҳ кечаларини ўтказадиган тантаналар уйлари фойдаланишга топширилмоқда. Ана шундай замонавий маскан куни кеча Сергели — 8 даҳасида фойдаланишга топширилди. Ушбу гузарда тантаналар уйи, ресторан, чойхона, қатор маиший хизмат кўрсатиш нуқталари бунёд этилган. Бу ерда ёшларнинг никоҳдан ўтиши ва бахтиёр дамларини ёр-биродарлари билан бирга нишонлашлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Суратқаш мухбиримиз Рашид Галиев тасвирга туширган ва сизнинг диққатингизга ҳавола этилаётган ушбу суратлар фикримизнинг далилидир.

Элатлар ва одатлар

КОРЕЯЛИКЛАР ТАОМНОМАСИ

Корейсликлар дастурхонининг асосий масаллиғи гуручдир. Гуруч алоҳида тайёрланиши ёки бошқа маҳсулотлар билан қўшиб пиширилиши мумкин.

Гуруч билан йилнинг фаслига ва жойга қараб турли хил таомлар бирга тортилиши мумкин.

Гуручдан кейин иккинчи ўринда кимчхи туради. Кимчхи аччиқ сабзавотли бўлиб, одатда селдир, карам, турп ёки бодрингдан тайёрланади ва унга туз, саримсоқпиёз, имбир, қизил гармдори, пиёз, денгиз моллюскалари қўшилади.

Шўрва корейсликлар дастурхонида муҳим аҳамиятга эга. Дастурхонга денгиз маҳсулотларидан, гўшт ёки парранда гўштидан, кўк сабзавотлар, ўт ва илдизли мевалардан тайёрланган таомлар тортилади. Столга ҳар бир меҳмон олдига гуруч ва шўрва учун идиш қўйилади. Қолган барча таомлар дастурхон ўртасига жойлаштирилади ва ҳар бир киши ўзи учун керакли таомни дастурхондан олади. Таом истеъмол қилишда қошиқ ва махсус тайёрланган чўпдан фойдаланилади.

Корейсликларнинг севимли таоми пулькоги бўлиб, у мол гўшти бўлакларини қовуриб тайёрланади. Қовуришдан олдин мол гўшти ловия соуси, кунжут ёғи кунжут уруғи, саримсоқ, кўк пиёз ва бошқа зираворлардан тайёрланган маринадга ботириб қўйилади. Корейсликлар аччиқ таомларни хуш кўришади, шунинг учун қизил гармдори барча таомлар таркибида зиравор сифатида қўлланилади.

Латиф ЗАМОН.

Эрталабки жанжал кун бўйи хаёлимдан кетмади. Қўлим ишга бормай, карахт бўлиб юрдим. Фаромушлигимдан қўйган нарсамни соатлаб излаб, баттар асабийлашардим. Ишим унмади. Ниҳоят, шериклар билан хайр-хўшлашиб уйга отландим. Нарсаларимни йиғиштириб, ташқарига чиқдим. Бирдан уйга боргим келмаётганини пайқадим.

Кўнглим ҳувиллаган бекат мисоли бўм-бўш эди. Пойимда шитирлаган хазонлар янглиғ мунгли ва умидсиз хаёллар оғушида қолдим. Уйга оёғим тортмай ортга, ишхонага қайтдим. Еттинчи қават деразасидан хотиржамлик ила тунни қарши олаётган дарахтларга боқиб ўйга толдим.

Оила — кичик мамлакат. Жамики инсонларнинг тақдири ана шу мамлакатдаги гап-сўзларга, тарбияга боғлиқ. Барча муаммолар ҳам ана шу мамлакатда ҳал этилади. Ва эҳтимолки, оламшумул воқеалар, энг қувончли ва некбин муждалар шу мўъжаз диёрдан бошланади. Инчунун, икки киши, икки жинснинг келишуви ва тотувлигида бир олам маъно бор. Бугун тонгданоқ, алаҳсираб кимнидир номини айтиб чақирганим учун аёлим ғавғо кўтарди.

— Қўй, шунақа гапларни. Ишга бориб келсам хотиржам гаплашамиз, — дедим. — Эрталабдан асабимни бузмагин.

Турмуш чорраҳаларида

СЕН МЕНИ ИШОНТИР...

Чой ичиб ўтирибману шубҳаю гумонлар ила ҳар хил манзараларни тасвирлай кетди. Охири қўлимдаги пиёлани қўйиб ўрнимдан турдим.

— Чидасанг шу! Чидамасанг катта кўча, — дедиму ишга кетдим. Биламан, шубҳа ёмон. Шубҳа кийимга тушган куядан-да баттар. Юрагингни емиради, емиради, адо қилади.

Илгари иккаламиз ҳам бир-бировимизга ишонар эдик. Ишониш саодати бизнинг суянчимиз эди. Унинг танишлари, менинг билишларим билан борди-келди қилардик. Бир сафар қишлоққа кетганимда кимдир йўқлаб келибди. Яхши. Одам одамни йўқлайди. Лекин шу куни укам ишдан келаётиб Тошкентга тушган экан. Келиб-келиб ўшанга йўлиқибди.

— Меҳмонларинг ғалати экан. Бундайларга ишониб бўладими. Кеннойимни сал тергаб туринг.

Укамнинг танбеҳи малол келди. Ва кейин-кейин унинг гапларидан сўнг, юрагимга шубҳа тушди. Шубҳа! Номи мўжаз бўлса ҳам залвори тоғдек оғир. Шубҳа кўнгил гулзорини улкан фил каби пайҳон қилиб дилимга сим-сим оғриқ солди. Бир сафар уйга бориб келаман , деб йўлга чиқдим. Ота-онамнинг олдида бир кун туриб, чидамадим. Нафасим бўғзимга тиқилгудай бўлиб, Тошкентга қайтдим. Ўйлар, шубҳалар юрагимни емириб ташлади. Кечки олтиларда автовокзалга етиб келган бўлсам ҳам, уйга бормадим. Вақт имиллаб ўтарди. Шубҳаларим, азобларимнинг чеки йўқ эди. Гўё ярим тунда уйга борсам уни... Уларни жазолашнинг минг турли усулини ўйлардим. Метронинг сўнгги поезди билан йўлга тушдим. Иккинчи қаватга кўтарилиб эшикнинг қўнғироғини босдим. Сукунатнинг зил-замбил юки юрагимни эзиб ташлади. Ниҳоят, ичкаридан овоз эшитилди.

— Ким?..

— Мен!..

Эшик очилгач, унинг хотиржам ва уйқули нигоҳига термулиб, шубҳаларим тумандай тарқалиб кетди. Чой ичиб ўтириб, шубҳагумонларимни тўкиб солдим. Роса кулди. Унинг беғубор кулгуси юрагимга хотиржамлик бағишлади. Алламаҳалгача гаплашиб ўтирдик. Дунёдаги энг қутлуғ бахт, ишонч ва ишониш бахти яна бизни чулғаб олди. Биз бахтиёр эдик. Энди ана шу шубҳа унинг юрагига ин қуриб олган эди. Уни аёлимнинг хаёлидан чиқариб ташлаш менинг бурчим, менинг инсонийлик вазифам. Демак, бу менинг биринчи синовим. Ўз-ўзимга ҳисоб бериш учун ҳам ёлғиз қолишни истагандирман. Назаримда шубҳани ҳайдаш учун биринчи галда рост сўзламоғим керак.

Инсонда учинчи сезги бўлади. Мен бунга ишонаман. Аёл ёҳуд эркакка бегона назар тушса, кўнгилга бегона хаёллар ораласа энг аввало унинг жуфти ҳалоли сезади. Олдиндан кўтарилган харҳаша келаётган хавфга қарши суйган кўнгилнинг исёнидир. Буни ҳозир, ҳувиллаган ишхонада, тун қўйнида гувиллаётган шаҳарга термулиб ҳис қилдим.

Тан оламан. Ўша номини айтиб алаҳсираган аёл жудаям дилбар жувон эди. Бунинг устига турмушидан ажралган хонзода.

Муносабатимиз яхши, баъзан ҳазиллар меъёридан ошиб кетади. Бироқ, наҳотки мен уни яхши кўриб қолган бўлсам? Йўғ-э! Унга нисбатан сира ёмон хаёлга бормаган эдим-ку! Лекин нима бўлгандаям, кун сайин шакаргуфторлик қилиб, куюшқондан чиқиб бораётган эдим. Тан олишим керак. Буёғига ҳушёр бўлмасам, бошқалар ҳам буни пайқайди. Кейин уларнинг одида нима деган одам бўламан? Демак, аёлимдан ранжиш эмас, ундан узр сўрашим, унинг шубҳадан фориғ бўлишига кўмаклашишим керак! Ҳақлигимга аввало ўзимни ишонтиришим керак. Ана шундан кейингина бошқаларнинг ишониши шубҳасиздир.

Абдурасул АЛИЕВ.

Унутилаёзган меросимиз

ЕНЧМОН — СОҒЛИҚҚА ДАРМОН

Отахон шоиримиз Қуддус Муҳаммадийни соғиниб, кўргани уйларига борганимда ҳол-аҳвол сўраб, «Ие, мазангиз қочиб қолганга ўхшайди» деб, бошқа бир хонага кириб кетдилар. Хонадан чиқиб келарканлар қўлларида чинни коса кўрдим. Яхши кайфиятда олдимга қўйиб қошиқ узатарканлар: «Шундан енг, енчмон, ўзим тайёрлаганман, дармон беради» дедилар. Дарвоқе, дармоним йўқроқ, тинкам қуриб юрардим.

Болалигимдан енчмонни яхши билар эдиму йиллар ўтиб унутаёзибман. Шоир енчмони бошқачароқ, худди қоп-қора малҳамга ўхшарди. Ёнғоқ, қора майиз, асални озгина қаттиқ нонга қўшиб, ҳовончада янчиб, бирозгина сариёғ қўшиб аралаштирибдилар. Кўп эмас, уч маҳал-наҳорда, пешинда ва кечки пайт бошқа таомлардан олдин бир қошиқдан тановул қиларканлар. Тўқсонга яқинлашиб қолган бўлсалар-да, ҳали ҳам тетик, бардам, хотиралари ўткир, ақллари расо ва тиниқ эди. Бу хонадонга Самарқанддан домла Холис, Чиноздан Ёдгор бахши Исҳоқов, Наманганддан Саодат Тожи каби шоирлар ҳам келиб туришар, уларга ҳам «Йўл юриб, ҳориб келгансизлар, дармон бўлади» деб, қўярда-қўймай, енчмонларидан едириб турарканлар.

Кейинги сафар кўргани борганимда яна шу енчмондан қўйдиларда «Олинг тезроқ. Менинг ҳам сизга ўхшаб ишларим кўп. Таҳририятга, телевидениега, кейин мактаб ўқувчилари билан учрашувга боришим керак», десалар бўладими. Уларга мен ҳам ҳамроҳ бўлақолай деб эргашдим. Таҳририят биносига етиб ҳам келдик. Еттинчи қаватга чиқмоқчи эканлар. Лифт томон юра бошладим. «Лифтда чиқасизми?» дедилар-да, кулиб, яёв юриш хосиятини тушунтирдилар. «Мана энди енчмон кучини синаймиз. Нафас қисилмайди. Юқорига қандай чиққанимизни сезмай қоламиз. Бироз терлаймиз, холос. Бунинг фойдаси бор. Икки курак орасидан бадандаги заҳарли, кишини безовта қилаётган терлар чиқиб кетса, қушдек енгил бўлиб қоламиз, тушунтира олдимми? Ким бўлишидан қатъи назар, заҳарли тер чиқиб кетмас экан, инсон сира соғлом яшай олмайди, умрни қисқартираверади» дейишлари мени ҳайратлантириб юборди.

Зинапоялардан кўтарилар эканмиз, шоир бобода толиқишни сезмадим. Йўл-йўлакай йигитлардек чаққон, хушбичим, ниҳоятда соғлом кўринаётган Қуддус Муҳаммадий бувилари бир юз ўттиз йил яшаб, бирор марта дардга чалинмай, Оллоҳ берган умрлари билан ёруғ дунёдан кўз юмганларини айтиб, қизиқарли ҳикоялар айтиб бердилар. Бувилари покиза таомлар тури, жумладан енчмонни жуда ёқтирарканлар. Қуддус домла бувилари насиҳатларига доим амал қилибдилар.

Енчмон қадимий туркий халқларининг, жумладан ўзимизнинг авлод-аждодларимиз ҳаётда синаб, севиб тановул қилиб келаётган таомлардан биридир. Унинг бир неча хиллари мавжуд эди. Айрим турларигина сақланиб қолган. Бу қишлоқ ва шаҳар одамлари учун бирдек оддий таом ҳисобланади. Ховонча, ўғирларда қаттиқми, юмшоқми зоғора, буғдай каби нонларга ёнғоқ, данак майизлари, майиз, қовун қоқи, кунжутни қовурилганидан қўшиб, яхшилаб янчилади. Масаллиқ ва ширалар аралашиб мушт-мушт, қумоқ-қумоқ, киши иштаҳасини очиб юборадиган даражада енчмон ҳосил бўлади. Озгина асал, сариёғ қўшилса бундан ҳам мазали бўлади. Фақат зоғора нон ва ёнғоқни ўзидан ҳам енчмон тайёрлаш мумкин. Буниси осон ҳам тўйимли таом ҳисобланади. Бемалол, тўйгунча еса бўлаверади. Енчмон бўлган хонадон ўзини тўқ ҳис этиб юришаверган. Ховонча, ўғир бўлса бас, дон-дуни билан йўқчилик билинмаган.

Енчмоннинг бошқа бир турини мой сўк дейишади. Мой сўк дегани ўз номи билан нон қўшилмай гуруч оқшоғи, пўсти тозаланган тариқ қовурилиб, сувга бўктириб қўйилади. Яхшилаб ивигач, қовун қоқи, асал солиб янчилиб, меъёрида сариёғ қўшиб, бир неча марта бир-бирига қовушгунча аралаштирилади. Енчмоннинг бу турини илк марта қардош қозоқ халқи кашф этган. Кейинчалик бошқа туркий халқларда мой сўк қилиш одат тусига кирган. Мой сўк рамазон ойи рўзасида оғиз очиш, саҳарликларда энг хушхўр, ҳар томонлама фойдали, меъдани тўқ тутадиган таом деб қадрланган. Уни яна бошқа тури ҳам бор. Оқшоқ ва пўсти тозаланган тариқларни қовуриб, сутларга бўктириб ейилган. Енчмоннинг бу тури ошқозонни мустаҳкам сақлаган. Шунингдек бу таомнинг қуруғи ҳам бўлади. Қаттиқ нон, жўхори бодроғи, буғдой қўғирмочига қовоқ уруғи, қовун уруғи, ёнғоқ, данак майизлари, кунжут қўшиб янчилади. Элакда яхшилаб эланади. Айримлар шунчаки, оддий тилда талқон деб, қўяқолишадию аслида бу ҳам қадим замонлардан бери рўзғорда ва табобат оламида инсониятни турли касалликлардан сақлайдиган енчмоннинг ўзгинасидир. Талқонли енчмон айниқса болалар учун фойдали, хоҳласалар чойга, хоҳласалар сутгами қориб ейишаверади. Каттами, кичикми истаган пайтида еявериши мумкин. Бу турганда бошқа таом билан ҳеч кимнинг иши бўлмайди.

Халқимизда: «Табиб-табиб эмас, бошидан ўтган табиб», «Қари билганни пари билмас» ҳикматли гапларимизнинг ўзида қанчадан-қанча маъно бор. Кўпни кўрган ёши улуғ, узоқ яшаган инсонлардан қандай узоқ умр кўриш сирларини билмоқлик лозим. Шоиримиз Қуддус Муҳаммадий тўқсонга яқинлашибдилар. Бувилари эса Тошкентда энг узоқ яшаганлардан эканлар. Шоир бобомиз гапларига қараганда бувилари, ўзлари ҳам бирор марта касаллик ҳақида ҳеч кимга арз қилишмаган.

Маҳмуд АҲМЕДОВ.

Турфа олам

ҚЎРҒОН СОТИБ ОЛУВЧИЛАР

Ғарбий Европада бой, ўта бой одамлар санъат асарлари ёки ноёб буюмларни тўплаш орқали оламга машҳур бўлишга интилишаётгани маълум бўлди. Ҳозир Германияда 300 га яқин эски қўрғонлар бор.

Немис бизнесмени Герберт Хиллебранд Германиядаги эски қўрғонларни тўплаш учун сотиб олган эди. Унинг айтишича у ўзининг биринчи қўрғонини бундан 20 йил аввал тасодифан сотиб олган. У пайтда қўрғон йиғиб, коллекция ясаш тушига ҳам кирмаган.

Ҳозирги кунда Хиллебранд Германия 21 қўрғонини сотиб олган, уларнинг ҳар бири бундан 300 йил аввал қурилган саройлардир. Ўзи меъмор бўлгани учун шу кунга қадар қонунга хилоф иш қилмай, ўз қўрғонларини қайта таъмирлаш билан бирга уларни шу кун талабига мос анжомлар ва ҳатто сауна, ҳавзалар билан жиҳозлаган. Ўн уч фарзанднинг ҳар бирига биттадан сарой совға қилган.

Ҳозирда оилавий қароргоҳ бундан 500 йил аввал солинган Бург-Хеммерсбах қўрғони ҳисобланади. Бу қўрғон Кёльн шаҳрининг шундоқ ёнгинасида жойлашган. Унда бой кутубхона бор, деворлари қайин ёғочлари билан қопланган. Ажабланарлиси шундаки, қўрғон олдидаги ҳовузда қора акулаларнинг сузиб юрганини кўриб ҳавасингиз келади.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ.

Шифо маскани — 100 ёшда

ДАВОЛАШНИНГ МАҚБУЛ УСУЛЛАРИ

Шаҳримиздаги тиббий масканларининг кўпчилиги узоқ тарихий йўлни босиб ўтган. Улардан бири Миробод туманидаги руҳий касалликлар шифохонасидир.

Маълумки, Чор Россияси томонидан юртимиз босиб олинганида Туркистон ўлкаси беш вилоят, етти миллион аҳолидан иборат эди. Мустамлакачилар Россия саноатига хом ашё беришга барчани сафарбар этиш, ўз сиёсатини маҳаллий аҳоли устидан ҳукмронликни мустаҳкамлашдан бошқа ишлари йўқ эди. Тиббий-санитария, профилактика ва юқумли касалликларнинг олдини олиш тадбирлари асосан босқинчилар соғлиғини сақлашга қаратилганди.

1895 йил 23 сентябрда Тошкент ҳарбий госпитали қошида руҳий касаллар учун 50 ўринли махсус бўлим очиш ҳақида низом тасдиқланди. 40 ўринли эркаклар учун, 10 ўрин аёллар учун, шу жумладан 24 ўрин бепул ҳарбий хизматдагилар ва уларнинг оила аъзолари учун, 26 ўрин пуллик фуқаролар учун эди.

Тошкентнинг хушманзара масканларидан бири бўлган Сарикўл даҳасида қад кўтарган ушбу махсус давохона тиббиёт талабларига жавоб берадиган даражада эди. Аммо у аҳоли орасидаги беморлар учун етмасди. Мустамлакачи маъмурият ўлкани ўзлаштириб, маҳаллий халқ орасидаги бадавлат, ўз ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилишга қодир баъзи бир бойлар билан муносабатда бўлардилар. Шундай кишилардан бири Орифхўжа бой Азизхўжаев эди. Орифхўжа эшон саховатли боёнлардан бўлиб, ўз халқига қайишарди. Борган сари кўпаяётган руҳий касалларга шифохона қуриш ниятида ўзининг Шайхонтоҳур даҳасидаги ерлардан 520 саржин ерни касалхона қуриш учун ҳадя қилди. Сирдарё вилояти губернатори буни қўллаб-қувватлади. Бироқ қурилишни бошлаш учун маблағ ажратмади. Орифхўжа бой Сирдарё вилояти бош шифокори ва ҳарбий шифокорлар билан биргаликда руҳий касалхона қуриш учун маблағ тўплашга, аҳоли орасида кўнгилли жамғарма йиғиш ҳаракатига киришди.

1895 йили Тошкент ҳарбий госпитали ҳузурида қурилган 50 ўринли махсус бўлим ягона бўлса ҳам аҳолиси кўп миллионли ўлкадаги руҳий касаллар учун шифохона вазифасини таъминлай олмас эди. Бу бўлим 1917 йили соғлиқни сақлаш бошқармаси тасарруфига берилди. Бундан мақсад психиатрия ёрдамида бўлимни қайта ташкил этиш, яъни мавжуд муассасаларни кенгайтириш ва айниқса ерли халқ эҳтиёжини қондиришга, касалхонани ёрдамдан маҳрум этишга чек қўйиш эди.

1917 йилдан бошлаб касалхона барча учун очиқ бўлди. 200 ўринга кенгайтирилди, бироқ кенгайтириш бинолар кўпайиши, қурилишлар ҳисобига эмас, сиқиштириб жойлаштириш ҳисобига бўлди. Бу ҳам албатта беморлар учун ҳеч қандай енгиллик туғдирмас эди. Шифохона яна руҳий касаллар учун ташландиқ жойга айланиб қолди.

Иккинчи жаҳон уруши йилларида касалхона ғоят оғир шароитда иш олиб борди, жамоа фидокорона ишлаб, бир қатор илмий ютуқлар берди. Улар асосида даволашнинг энг мақбул усуллари ишлаб чиқилди. Бу усулларнинг айримларидан ҳозирда ҳам қўлланилмоқда.

Ушбу даво масканининг бир асрлик тўйи арафасида бу ердаги шарт-шароит, даволаш борасида қўлланилаётган жаҳон тажрибалари бу масканнинг ташкил топган дастлабки кунларидан таниб бўлмас даражада фарқ қилади. Хусусан кадрлар масаласида бу ерда салмоқли ўсиш бор. Шифокорлар орасида юқори малакали мутахассислар, профессор-олимлар муваффақият билан ишлаётирлар. Ходимларнинг илмий-тадқиқот ишлари сермазмун, серҳосиллиги билан шифохона жамоаси ҳурматига сазовор бўлаётир.

Худоёр АЛИМОВ,
1-Тошкент Давлат тиббиёт институти психиатрия кафедрасининг катта ўқитувчиси.
Мухтор ҒУЛОМОВ,
ушбу кафедра мудири.

Қинғир ишнинг қийиғи

ЧЎНТАККЕСАР ҚЎЛГА ТУШДИ

Ҳар куни биз албатта шаҳар транспортидан фойдаланамиз, кимдир дам олгани боради, кимдир рўзғорга майдачуйда харид қилгани бозорга тушади. Эрталаб ёки кечки пайт транспортда, айниқса одам гавжум бўлади.

Вояга етмаган У. йўловчилар билан лиқ тўла шаҳар марказидан Сирғали туманига қатновчи 58-йўналишдаги автобусга чиқди. Чиқаётганда йўловчиларга «Қани чиқинглар, ўртага ўтинглар», деб жаврар, ўзи эса йўловчиларнинг ҳамёнини тозалаш билан овора эди.

Автобус Сирғали—2 даҳасига етиб келганида У. тушиб қолиб ўз ўлжасини тинчгина жойга ўтиб санаб, топган пулларни тезда ишлатишга киришди. Гоҳида У. ўзидан магрурланарди. Ишламасдан кунига борйўғи бир неча соат автобусда юриб, ишчи-хизматчиларнинг бир ойлик маошини топарди. Шу кунгача унга ҳеч ким «Хой, нима қилаяпсан?» демагани, кўпчилик уни кўрмаганликка олиб тескари қараб туриши У.га жуда қулай шароит яратарди.

У.нинг қинғир иши кўпга бормади. Яқинда У. ҳар доимгидек 58-йўналишдаги автобусга чиқиб кўзлари бежо бўлди. Ҳар бир аёлнинг ҳамёнини ёки қўлидаги сумкасини кўзлаб, уларга сездирмай, оҳиста қўл тиқиб чиқарди. Ҳар доимгидек Сирғали—2 даҳасида тушаман, деб турганида У.нинг кўзи бир келишган йигитнинг чўнтагидаги ҳамёнига тушиб, йўлни давом эттиришга қарор қилди.

У.нинг ножўя ҳаракатларини шу автобусда келаётган патруль-пост хизмати ходимлари П. Пашкин ва О. Юсуфхўжаевлар кузатиб туришарди. Улар қулай фурсатдан фойдаланиб, У.ни жиноят устида қўлга олишга қарор қилдилар.

Ҳеч нарсадан хабари йўқ У. «Ўзбекистон — Покистон» қўшма корхонаси раиси бўлмиш Ч.нинг чўнтагига астагина қўл тиқиб унинг ҳамёнини чиқарди ва уни яшириб, кейинги бекатда тушаман деб турганида, каззобни икки томонидан милиция ходимлари қуршаб олишди. «Дўстлик» бекатида Ч. билан биргаликда автобусдан туширишди. Ч. нима бўлаётганидан ҳайрон бўлиб, автобусдан тушди, унга чўнтагингиздаги ҳамёнингиз ёнингиздами, деб савол берилганида, ичида бир минг юз сўм бўлган ҳамёни йўқолганини айтди.

Шундай қилиб У.нинг сири фош бўлди.

Акром АКБАРХЎЖАЕВ,
милиция капитани.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

GLAHE INTERNATIONAL GROUP, ГФР;

WTCC WORLD TRADE CENTER COLOGNE, ГФР;

"ПАХТАКОР" республика бирлашмаси

Сизни

ITF UZBEKISTAN'96

халқаро кўргазмасига эҳтиром билан таклиф этишади.

Кўргазма манзилгохи: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўч., 98А, "Ёшлик" спорт комплекси

Иш вақти: 1996 йил 24 сентябрь куни соат 11.00 дан 18.00 гача

1996 йил 25–28 сентябрь кунлари соат 10.00 дан 18.00 гача

Тошкент шаҳар Чилонзор тумани табиий газдан фойдаланувчилар

ДИҚҚАТИГА!

«Тошгаз» хўжалигини кузги-қишки мавсумга тайёрлаш ишлари олиб бориш муносабати билан қуйидаги турар жой ва манзилларда 1996 йил 24 сентябрь соат 00.00дан 10.00 гача табиий газ бериш тўхтатилади.

1. Чилонзор даҳаси 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7-мавзелари ва И, Ц мавзелари.
2. Халқлар Дўстлиги мавзеси.
3. Горбунов ва 2-Виборский кўчаларида
4. Грозний мавзеси
5. Ҳ. Қодирий, Журнальний, Чилонзор кўчаларида.

Газ ёқиш ва қўйиш ишлари олиб борилаётганда хушёрликни оширинг ва газдан хавфсиз фойдаланиш қоидаларига риоя қилинг.

«Тошгаз» бошқармаси.

Вақтинча ишламаётган ва фаол иш қидираётган фуқаролар ва ёшлар диққатига!

Ҳамза туман меҳнат биржаси навбатдаги «БЎШ ИШ ЎРИНЛАРИ ВА ВАКАНТ ЛАВОЗИМЛАРИ» ярмаркасини ўтказади

Тадбир шу йилнинг 24 сентябрь куни соат 9.00 дан 14.00 гача давом этади

Қизиққанлар ўзларига мақбул бўлган касб-ҳунар эгаллашлари учун ўқув марказларига, янги иш ўринларига ҳамда билим юртларига йўлланма олишлари мумкин. Ҳуқуқий маслаҳатлардан ҳам баҳраманд бўладилар.

Ярмарка «ТОШҚИШЛОҚМАШ» маданият саройида ўтказилади.

1-, 10-, 16-, 21-, 28-, 48-, 148-автобуслар, 13-трамвайнинг «ТОШҚИШЛОҚМАШ» БЕКАТИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР МЕҲНАТ, АХОЛИНИ ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ВА ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ БОШ БОШҚАРМАСИ

Design by Akrom

ТОШКЕНТЛИКЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Сувсоз» трести сув ўтказгич тармоқларида таъмирлаш ишларини бажариш ва 1996 йил кузги-қишки мавсумга тайёрлаш муносабати билан истеъмолчиларга ичимлик суви босимининг пасайиши ва бўлмаслиги ҳақида қуйидагиларни маълум қилади:

23 сентябрь соат 9.00 дан 24 сентябрь соат 21.00 гача

1. Миробод тумани: Ўзбекистон 50 йиллиги даҳаси, Госпиталь, Авлиёота кўчаларида сув босими ялпи пасаяди.
2. Миробод тумани: Нукус, Пирмуҳамедов, Ржевский, Ойбек, Саййид Барака кўчаларида сув бўлмайди.
3. Чилонзор тумани: Чарх Камолон маҳалласи, Байналминал кўчасида сув бўлмайди.

28 сентябрь соат 9.00 дан 29 сентябрь соат 21.00 гача

1. Шайхонтоҳур тумани: «Марказ-15» мавзесида, Ўзбекистон кўчасида сув босими ялпи пасаяди. Чилонзор тумани: сув босими ялпи пасаяди.
2. Шайхонтоҳур тумани: «Марказ-13, 12» мавзеларида, У. Юсупов, Навоий, Соҳилбўйи, Пахтакор кўчаларида ва уларга туташган кўчаларда сув бўлмайди.

Сув бўлмайдиган жойларга сув ташувчи автомашиналар сувни етказиб берадилар.

Тел: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06

МУЛКЧИЛИК ШАКЛЛАРИДАН ҚАТЪИЙ НАЗАР БАРЧА КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА БОШ БУХГАЛТЕРЛАРИГА

Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 22 декабрдаги «Муддатида тўланмаган солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ундириш олиш тўғрисида»ги қонунига биноан солиқ идораларига солиштирув далолатномаси бўлган тақдирда ундирув дебиторлардан бошқа мажбурий тўловларни тўлаш ҳуқуқи берилганини маълум қилади.

Шунга кўра бюджетдан қарзи бўлган барча хўжалик субъектлари дебиторлар билан солиштирув далолатномасини ўзлари қайд этилган солиқ инспекцияларига **зудлик билан тақдим этишлари лозим.** Солиштирув далолатномаси албатта раҳбар ва бош бухгалтер томонидан имзоланган ҳамда гербли муҳр билан тасдиқланмоғи шарт.

«Музқаймоқ» жамоа корхонаси озиқ-овқат маҳсулотлари ва музқаймоқни совуқ ҳароратларда — минус 18 даража ва ундан паст даражада сақлаб беришга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Мирзаева Шаҳзода Хайриддиновна номига Акмал Икромов номли 12-лицей ҳунар техника билим юрти томонидан берилган 13609 рақамли тикувчилик гувоҳномаси йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

3-ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС САРОЙИ ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС КОНДУКТОРЛАРИ — ўртача ойлик маош 3-4 минг сўм (тушум бўйича даромад ва белгиланган вақт миқдори бажарилганда)

ҚЎРИҚЛАШ КОНТРОЛЕРЛАРИ — ўртача иш ҳақи 1200 сўм.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Темур Малик кўчаси, 3-«а» уй.

Тел. 63-28-97. Ходимлар бўлими.

ТРАНСПОРТ: 6, 13-трамвайлар, 9, 18-троллейбуслар, 83, 96, 49-автобуслар, «Чимён» дўкони бекати.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Тошкент шаҳар қурилиш-таъмирлаш трести бошқарувчисининг ўринбосари Ж. Ю.Максудова акаси

Гулом Юнусович МАКСУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Очиқ турдаги «Тошгипрогор» ҳиссадорлик жамияти жамоаси шу институт раҳбари Жамолиддин Шамсуддин ўғли Исломова отаси, академик

Обид АКРОМХЎЖАЕВнинг

фожиали вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

1-Тошкент Давлат тиббиёт институти ректорати, клиника жамоат ташкилотлари ва институтнинг оториноларингология кафедраси жамоаси шу кафедра ассистенти Мирвосит Миркомилович Адилова отаси

Миркомил МИРАДИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбек қоғози» ХЖ жамоаси собиқ директор

Насиритдин САЙДИВАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

23 сентябрь — 29 сентябрь

ДУШАНБА, 23

I

Телетомошабинлар диққатига! Профилактика муносабати билан 23 сентябрь куни УзТВ I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача УзТВ III канали орқали намойиш этилади.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.25 «Фақат қизлар учун».
18.45 «Мозийдан садо».
19.05 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Темурнома».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Оҳанглар оғушида».
21.35 «Зарчашма».
21.55 «Морена Клара». Телесериал.
22.40 «Бу оқшом...»
23.15 «Санъат дўстликка чорлайди». Испания таассуротлари.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Навбаҳор» — «Дўстлик».
00.40 Тунги тароналар.
00.50 — 01.00 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Палитра».
19.05 «Услуб». Мода янгиликлари.
19.20 «Клип-антракт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Камертон».
20.10 «Автосалон».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
21.30 «Курьер».
21.50 «Прайм-тайм». Телевидение ҳаётидан.
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.30 — 00.30 «Спорт қитъаси».

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Қизлар гулдастаси».
9.00 «Табиат—ҳаёт сарчашмаси». Кинодастур.
9.30 «Сизга таъзим». Тележурнал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Илм — ўзликни билмакдир».
10.35 «Ўсмир ва қонун». Тележурнал.
11.00 «Қора қисқичбақа чангалида». Бадиий фильм.
12.30 «Юрт обод, кўнгиллар шод». Публицистик кўрсатув.
13.00 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестри концерти.
13.30 «Сиҳат-саломатлик». Тележурнал.
14.00—14.05 Янгиликлар.

***

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Боғимизга марҳамат». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси 18.10 — 20.35

20.35 «Мусиқа ҳақида мулоқот». 1-кўрсатув.

*

Россия давлат телевидениеси 21.00— 21.20

21.20 Эълонлар.
21.25 «Янги қурбон». Телесериал.
22.15—22.20 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мулькарусель».
19.00 «Умид чечаклари». Ёшлар учун кўрсатув.
19.25 «Йўлингиз бехатар бўлсин!».
19.55 «Чироқ».
20.05 Эълонлар.
20.10 «Жаҳон».
20.30 Эълонлар.
20.35 «Душанба».
20.45 «Безнен мирас».
21.15 «М» -хабар.
21.25 «Спорт-тайм».
21.55 Эълонлар.
22.00 Тунги сеанс. «Иван Васильевич ўз касбини ўзгартиради». Бадиий фильм.
23.30 — 23.40 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.
9.00 «Озода, гўзал ўлкам». Мусиқий дастур.
9.30 «Жараён». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Сурхондарё вилояти «Қуралай» болалар фольклор-этнографик ансамблининг концерти.

Ўқув машғулотлари:

10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.

*

12.00 «Авлиё Лука»нинг қайтиши». Бадиий фильм.
13.30 «Истиқлол самаралари». Телехикоя.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.45 «Дейишма». Видеофильм. 1-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Умид учқунлари».
18.30 «Ал-Биширининг орзу-армонлари». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Темурнома».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Бизнес-академия».
21.20 «Юртим жамоли».
21.40 «Альманах-ТВ».
22.15 «Оҳанглардан таралган меҳр».
22.35 «Замон».
22.45 «Спорт, спорт, спорт».
23.05 Мусиқий саёҳат.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.05 «Мультфейерверк».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «АРТ-журнал».
21.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35 — 00.20 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Уй ажинасининг қайтиши». Мультфильм.

*

Россия жамоат телевидениеси 6.30—8.00 «Телетонг».

***

18.10—20.35

20.35 Эълонлар.
20.40 «Сиз учун куйлайман». Влад Усманов.

*

Россия давлат телевидениеси 21.00—21.20

21.20 Эълонлар.
21.25 «Янги қурбон». Телесериал.
22.15—22.20 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Бумеранг».
19.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
21.10 «Ғаройиб воқеалар».
21.45 «Спорт-дайджест».
22.15 «Сакура шоҳчаси».
22.45 Долзарб мулоқот.
23.15 Эълонлар.
23.20 «Коллаж». Дам олиш маърифий кўрсатув.
23.45 «Доктор Джулия ва миссис Хайдо». Телесериал (Греция).
00.10 — 00.20 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
8.25 Мусиқий саёҳат.
8.45 «Ипак йўли — дўстлик йўли». Публицистик кўрсатув.
9.15 Футбол майдонларида.
9.50 Диққат, премьера: «Орзулари бисёр аёлнинг». «Ўзбектелефильм» махсулоти.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Пахтани ёнғиндан сақланг!».

Ўқув машғулотлари:

10.30 Табиёт.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Кимё.

*

12.00 «Севишганлар». Бадиий фильм.
13.20 «Умрим таронаси». Нормурод Нарзуллаев.
13.50 «Танаффус». Мультфильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05—14.45 «Дейишма». Видеофильм. 2-қисм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Чамандаги гуллармиз».
18.25 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадир...»
18.30 «Адолат». Публицистик кўрсатув.
18.45 «Зилол». Фольклор-этнографик жамоаларининг телефестивали.
19.05 «Сайёрамиз садоси». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Темурнома».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Оҳанглар оғушида».
21.30 «Рангин дунё».
21.45 «Морена Клара». Телесериал.
22.30 «15 дақиқа спорт ҳақида».
22.45 «Автоолам».
23.00 «Адашлар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.25—00.35 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Табиат дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё бўйлаб...»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Дриблинг».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.55—23.55 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Бўзсувнинг кузги жилолари». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси

6.30 — 8.00 «Телетонг».

***

18.10—20.35

20.35 «Мусиқа ҳақида мулоқот». 2-кўрсатув.

*

Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.20

21.20 Эълонлар.
21.25 «Янги қурбон». Телесериал.
22.15 — 22.20 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Ўзбекистон муштарак».
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Саноқ боши».
19.30 «IV канал эксклюзиви».
20.00 «Экология ва ҳаёт».
20.30 «Кўнгил кўприклари».
21.00 «Тошкентнома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Жонли тил».
22.35 «Тошкент оқшомида».
23.05 «16 вилоят». Немислар шарҳи.
23.25 «Юлдузлар жилоси».
23.45 Эълонлар.
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Адашлар».
9.00 «Бугуннинг ўйлари». Публицистик кўрсатув.
9.25 «Оналар мактаби». Тележурнал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қувноқлар даврасида».

Ўқув машғулотлари:

10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Китоб ва ҳаёт».
11.30 Умумий биология.

*

12.00 «Қайлиқ ўғирлаш». Бадиий фильм.
13.10 «Ҳуқуқий давлат сари».
13.30 Бухоро филармонияси мақомчилар ансамблининг концерти.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.45 «Дейишма». Видеофильм. 3-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Болажон».
18.30 «Кўзгудаги акс».
18.40 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.00 «Акциядор луғати».
19.10 «Дилнавоз садолар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз». Мулоқот.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.10 «Мутойиба». Пайшанба ҳазиллари.
21.45 «Одобнома».
21.55 «Олтин мерос». Уйғун. «Зебуннисо». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
20.15 «Уйинчоқлар растаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.15 «Бизнес-уик».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 «Кинонигоҳ».
23.50 — 00.20 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ёз оқшоми». Кинолавҳа.

*

Россия жамоат телевидениеси

6.30—8.00 «Телетонг».

***

18.05—20.35

*

20.35 «Шоҳсупа сари».

*

Россия давлат телевидениеси 21.00—21.20

21.20 Эълонлар.
21.25 «Янги қурбон». Телесериал.
22.10 — 22.15 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Дурдаршан» телекомпанияси кўрсатувлари.
19.30 «Менинг маҳаллам».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Клип-антракт».
21.10 «Каталог».
21.25 «02» тўлқинида.
21.40 «Эколот-коктейль».
22.10 «Тумансиз Британия».
22.35 Эълонлар.
22.40 «Клип-антракт».
22.45 «Ирэндек».
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Юзма-юз». Мулоқот.
8.45 «Асрлар нидоси». Кинодастур.
9.20 «Хушнуд дамлар». Шийпондаги учрашувлар.
9.50 «Иванко ва қарғалар шоҳи». Мультфильм.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Умр мазмуни». Телеочерк.
10.25 Немис тили.
10.55 Кекса санъаткорлар концерти.
11.20 «Душанбагача бир гап бўлар». Бадиий фильм.
13.00 «Бола бошидан...». Мактабгача тарбия масалалари.
13.30 Диққат, премьера: «Мусиқа бўстони». «Ўзбектелефильм» маҳсулоти.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.35 «Ҳаммаси маҳалладан бошланади». Публицистик кўрсатув.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Синфдош».
18.30 «Мутолаа».
18.45 Бизнес ҳафта якунлари.
18.55 «Тақдим».
19.05 «Йигит омон бўлса...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Темурнома».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.25 «Ривоят».
21.35 «Эртага — шанба».
22.00 «Морена Клара». Телесериал.
22.45 «Маслаҳат».
23.00 «Офарин».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Бизнес ҳафта якунлари.
00.05 Тунги тароналар.
00.15 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультдаста».
9.25 «Табиат шифохонаси».
9.35 Дилором наволар.
9.45 «Таманно».
9.55 Видео янгиликлари.
10.20 Видео—«О».
12.00 — 14.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...».
18.35 «Кинохроника».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.15 «Уйинчоқлар растаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Сиздан ишорат».
21.40 «Ракурс».
22.00 «Камолот».
22.20 Хит-парад ва Эълонлар.
23.00—23.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Типратикан, ит ва Нико». Мультфильм.

*

Россия жамоат телевидениеси

6.30 - 8.00 «Телетонг».

***

18.15 - 20.35

20.35 «Мусиқа ҳақида мулоқот». 3-кўрсатув.

*

Россия давлат телевидениеси 21.00—21.20

21.20 Эълонлар.
21.25 «Янги қурбон». Телесериал.
22.20 — 22.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 «Билиб қўйган яхши».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Ўтмишсиз келажак йўқ». Манзарали фильм.
20.30 «Самарқанд жилолари».
20.40 «Юлдузлар туркуми».
21.10 Эълонлар.
21.15 Араб эстрадаси.
21.45 Кулги миллат танламайди. «Император ҳузурида меҳмонда». Кинокомедия («Коламбия пикчерс», АҚШ).
22.20 Эълонлар.
22.25 «Мусиқий меҳмонхона».
22.55 Эълонлар.
23.00 «Уй остонадан бошланади».
23.30 — 23.40 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Таранным». Мусиқий дастур.
9.05 «Бинафшаранг шар». Бадиий фильм.
10.20 «Саҳна ҳаёти». Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишланади.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.50 «Мулоҳаза, мунозара ва мунособат».
11.30 «Ғазалхон ёшлигим».
11.50 «Оқибат».
12.10 «Атланта учрашувлари». Бокс.
12.35 Эстрада тароналари.
13.05 «Дилдаги гаплар».
13.55 — 14.55 «Маънавият» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун кўрсатув. «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Сир».
18.45 «Минг бир ҳунар соҳиблари».
18.55 «Бир кўшиқ тугагунча...».
19.10 «Хайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Оҳанглар оғушида».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Кўнгил».
21.40 «Баҳор»нинг янги баҳори».
22.10 «Рангин дунё».

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:

22.35 «Заковат».
22.45 «Имкон чўққилари».
23.00 «Ғор одамлари». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 «Кинохроника».
10.10 «Компьютер-Осиё».
10.30 «Уйинчоқлар растаси».
10.40 «Сиздан ишорат».
11.20 «Ракурс».
11.40 «Камолот».
12.00 Видео—«О».
13.40 — 14.40 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Бугуннинг боласи».
18.20 «Жозиба».
18.30 Эълонлар.
18.35 «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дубляж».
20.10 «Тошкентнома».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми». Дам олиш дастури:

21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 «Алмисоқдан қолган дўкон».
21.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 — 23.55 Видео—«О».

III

17.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси 17.20 - 21.40

21.40 Эълонлар.
21.45 «Спрут». Телесериал.

*

Россия давлат телевидениеси 22.45 - 23.15

23.15 — 23.35 «Мовий қуш». Телефильм.

IV

9.00 Шанба эртаги.
10.00 «Дийдор».
10.30 «Айчурек».
11.00 «Рангинкамон».
11.30 Эълонлар.
11.35 «Комедиантлар».
11.45 «КВН-96».
13.10 — 14.40 Кинонинг олтин асри. «Анжелика — фариштлар маркизаси». Бадиий фильм.

***

17 10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Шанба оқшомида».
19.10 «Олам ва одам».
19.35 Эълонлар.
19.40 «Беш дақиқа ўзим учун». Фойдали маслаҳатлар.
19.50 «Клип-антракт». Фредди Меркьюри.
19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.50 «Доктор Джулия ва миссис Хайдо». Телесериал.
21.15 Эълонлар.
21.20 «Спорт-дайджест».
21.50 «Рақслар қанотида».
22.20 «Эсдалик учун дастхат».
22.45 Эълонлар.
22.50 Кинонинг олтин асри. Робер Оссейн ва Мишель Мерсье «Анжелика ва қирол» фильмида.
00.15 — 00.25 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Санъат усталарининг концерти.
11.30 «Шаҳризоднинг охирги туни». Бадиий фильм.
12.55 «Фарзанд — умид юлдузи».
13.20 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 9-қўй.
14.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
14.30 — 15.30 «Нурли келажак». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Лего» сайёраси.
18.15 «Ал-Биширининг орзу-армонлари». Телесериал.
19.05 «Келгуси ҳафтада».
19.20 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Юлдузлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Буюк келажак сари».
21.25 Илҳом сатрлари.
21.30 «Бу мунис лаҳзалар».
21.50 «Шахс ва баҳс».
22.15 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 10-қўй.
22.55 Футбол олами.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 «Келгуси ҳафтада».
00.15 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.20 «Жозиба».
9.30 «Дубляж».
9.45 «Тошкентнома».
10.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.25 «Алмисоқдан қолган дўкон».
10.35 Видео—«О».
12.15—14.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Мухлис ТВ-2».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мульти-пульти».
18.40 «Табиат шифохонаси».
18.50 «Дилором наволар». Мусиқий дастур.
19.00 «Таманно».
19.10 «Дармон».
19.20 Якшанба лавҳаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Видео янгиликлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. Телесериал.
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.20 «Мухлис ТВ-2».
22.30 «Даракчи».
22.40—00.10 Видео—«О».

III

18.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси 18.20 - 20.35

20.35 Эълонлар.
20.40 «Спрут». Телесериал.
23.00 — 23.25 «Панорама».

IV

9.00 «Эй, тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
9.40 Эълонлар.
9.45 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.15 «Дурдаршан» телекомпанияси кўрсатувлари.
11.45 «Парле ву франсэ?».
12.15 «Жонли сайёра».
12.45 Афсона ва ҳақиқат. «Велосипед тарихи». Ҳужжатли фильм.
13.15 «Клип-антракт».
13.25 «Иштирок этувчилар». Б. Ёқубов.
13.55 Ёшлар учун мусиқий дастур.
14.15 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
14.45 Киносалон. «Олишув». Бадиий фильм.
16.50 Мультэкран.
17.10 «Телеташриф».
17.20 «Мультқарусель».
17.50 Эълонлар.
17.55 «Клип-антракт».

18.10 — 19.45 Туркия телевидениеси.

*

19.45 «ТВ IV да етти кун».
20.00 Афсона ва ҳақиқат. «Монстр». Ҳужжатли фильм.
20.30 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
21.00 Эълонлар.
21.05 «Туризм-ревю».
21.35 «Иштирок этувчилар». З. Мусаков.
22.05 Эълонлар.
22.10 «Сенинг даврing».
22.40 Киносалон. Шон Пен «Безори» фильмида.
00.15 — 00.25 «Хайрли тун!».

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: **ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ**

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-08-74. факс: (3712) 33-08-74

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0497. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 5.715 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.